

Obstarávateľ:

OBEC JALŠOVÍK

Okres:

Krupina

Kraj:

Banskobystrický

Spracovateľ:

Architektonické štúdio Atrium

Mlynská 27, 040 01 Košice, tel: 055/ 62 315 87

e-mail: architekti@atriumstudio.sk

Hlavný riešiteľ:

Ing. arch. Dušan Burák, CSc.

Zodpovední riešitelia:

Dipl.- Ing. Jana Varchola Buráková

Ing. Marek Dubiel

Mgr. Milan Barlog

Ing. Milan Kolesár

Odborne spôsobilá osoba na obstaranie ÚPD:

Ing. Martina Kukučková – registračné č. 297

Schvaľovacia doložka – Územný plán obce Jalšovík

SCHVALOVACÍ ORGÁN: OBECNÉ ZASTUPITEĽSTVO JALŠOVÍK

ADRIANA VICIANOVÁ
STAROSTKA OBCE
JALŠOVÍK

ČÍSLO UZNESENIA POTVRDZUJÚCEHO PLATNOSŤ ÚPN-O:
ZÁVÄZNÁ ČASŤ VYHLÁSENÁ VZN č.
DÁTUM SCHVÁLENIA:

PEČIATKA

Zoznam príloh

Grafická časť

<i>číslo výkresu</i>	<i>názov výkresu</i>	<i>mierka</i>
1	Výkres širších vzťahov (záujmové územie)	1:50 000
2	Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využitia katastrálneho územia obce vrátane ochrany prírody a tvorby krajiny a prvkov ÚSES	1:10 000
3	Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využitia zastavaného územia obce a navrhovaných rozvojových plôch, vrátane verejného dopravného riešenia	1:5 000
4	Výkres verejného technického vybavenia územia – vodné hospodárstvo a vodné toky	1:5 000
5	Výkres verejného technického vybavenia územia - energetika	1:5 000
6	Výkres perspektívneho využitia poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely	1 : 5 000

Textová časť

	<i>Smerná časť:</i> - Sprievodná správa - A - Vyhodnotenie dôsledkov stavebných a iných zámerov na PP - C <i>Záväzná časť:</i> - Návrh regulatívov územného rozvoja obce – B (vložené schémy záväznej časti a verejnoprospešných stavieb)	
--	---	--

Obsah

A1. Základné údaje	
1.1 Hlavné ciele a problémy riešené ÚPD	5
1.2 Vyhodnotenie doterajšieho územného plánu	5
1.3 Údaje o súlade riešenia so Zadaním a postup spracovania ÚPD	5
A2. Riešenie územného plánu	6
2.1 Vymedzenie riešeného územia a jeho geografický opis	6
2.3 Základné demografické, sociálne a ekonomické rozvojové predpoklady obce	10
2.3.2 Demografia	10
2.3.2 Ekonomická aktivita a pracovné príležitosti	12
2.4 Riešenie záujmového územia a širšie vzťahy dokumentujúce začlenenie obce do systému osídlenia	13
2.5 Návrh urbanistickej koncepcie priestorového usporiadania	15
2.6 Návrh funkčného využitia územia obce	15
2.7 Návrh riešenia bývania, občianskeho vybavenia so sociálnou infraštruktúrou, návrh výroby a rekreácie	16
2.7.1 Bytový fond	16
2.7.2 Predpokladaný rozvoj ekonomických aktivít	18
A. Poľnohospodárska výroba	18
B. Lesné hospodárstvo	18
C. Ťažba, priemyselná výroba a energetika	18
2.7.3 Sociálna infraštruktúra a občianske vybavenie	19
2.7.4 Turizmus, cestovný ruch a rekreácia	20
2.7.5 Ekonomické aktivity	21
2.7.6 Prvé poradie výstavby, prestavby, rekonštrukcie a zmeny funkčného využitia	21
2.8 Vymedzenie zastavaného územia obce	21
2.9 Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov	21
2.9.1 Ochranné pásma	21
2.9.2 Ochranné pásma zariadení technickej infraštruktúry	22
2.9.3 Chránené územia – funkčné obmedzenie v zmysle prísl. zákonných ustanovení	22
2.10 Návrh na riešenie záujmov obrany štátu, požiarnej ochrany, geologických zosuvov a ochrany pred povodňami	22
2.11 Návrh ochrany prírody a tvorby krajiny, vrátane prvkov územného systému ekologickej stability a ekostabilizačných opatrení	22
2.12 Návrh verejného dopravného a technického vybavenia	24
2.12.1 Dopravný systém obce	24
2.12.2 Vodné hospodárstvo a vodné toky	28
A. Zásobovanie pitnou vodou	28
B. Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd	29
C. Vodné toky a odtokové pomery	29
2.12.3 Zásobovanie elektrickou energiou	30
2.12.4 Zásobovanie plynom a teplom	30
A. Zásobovanie plynom	30
B. Zásobovanie teplom	31
2.12.5 Telekomunikácie, rozhlas, televízia	31
2.13 Koncepcia starostlivosti o životné prostredie	31
2.14 Vymedzenie a vyznačenie prieskumných území, chránených ložiskových území a dobývacích priestorov	34
2.15 Vymedzenia plôch vyžadujúcich zvýšenú ochranu	34
2.16 Ochrana pôdneho fondu	34
2.17 Komplexné hodnotenie navrhovaného riešenia, najmä z hľadiska environmentálnych, ekonomických, sociálnych a územnotechnických dôsledkov	34

Zoznam skratiek:

BBSK – Banskobystrický samosprávny kraj
BBK - Banskobystrický kraj
BD - bytový dom
CO - civilná ochrana
CR - cestovný ruch
ČOV – čistiareň odpadových vôd
DJ – Dolný Jalšovík
HJ – Horný Jalšovík
HD - hospodársky dvor
HaZZ – hasičský a záchranný zbor
LHC - lesný hospodársky celok
LP - lesný pozemok
KO - komunálny odpad
k.ú. - katastrálne územie
MK – miestna komunikácia
MŠ – materská škola
OcÚ - obecný úrad
OP - ochranné pásmo
PaR – prieskumy a rozbor
PP - poľnohospodárska pôda
PD - poľnohospodárske družstvo
POH - program odpadového hospodárstva
RD - rodinný dom
PAD – pravidelná autobusová doprava
SHR – samostatne hospodáriaci roľník
SP – stavebné povolenie
TS - trafostanica
ÚPD – územnoplánovacia dokumentácia
ÚPN-O - územný plán obce
ÚR – územné rozhodnutie
ÚZPF SR – ústredný zoznam pamiatkového fondu Slovenskej republiky
VÚC - veľký územný celok
VN – vysoké napätie elektrické
VPS - verejnoprospešné stavby
VZN – všeobecne záväzné nariadenie
ZUŠ - základná umelecká škola
ZŠ - základná škola

A1. Základné údaje

Obec leží v juhovýchodnej časti Krupinskej planiny a nadmorskej výške 348 m n. m. Vznikla v roku 1902 zlúčením obcí Horný Jalšovík a Dolný Jalšovík.

Dôvodom obstarania je skutočnosť, že obec nemá vypracovanú ÚPD, pričom do obce výrazne zasahujú OP poľnohospodárskej veľkovýroby a bioplynovej stanice a severným okrajom prechádza cesta II/526. Tá sa západne napája na cestu I/66, ktorá je radená do siete ciest európskeho významu E 7 so smerom Poľsko, Krakow – Trstená – Dol. Kubín – Ružomberok – Donovaly – Banská Bystrica – Zvolen -Krupina – Šahy – Maďarsko, Budapešť.

Ďalším dôvodom je potreba komplexného zhodnotenia rozvoja obce a jej k.ú. vo väzbe na ÚPN – VÚC Banskobystrický kraj do roku 2035 a neskôr.

Tento projekt je realizovaný s finančnou podporou MD SR.

Záujem o výstavbu je primeraný, chýba však aktuálny nástroj na jej riadenie.

ÚPN-O je vypracovaný v súlade so Zadaním na jeho spracovanie.

1.1 Hlavné ciele a problémy riešené ÚPD

Hlavným cieľom ÚPN je komplexne riešiť funkčné využívanie a priestorové usporiadanie územia k.ú. a obce, koncepciu verejnej dopravy, technickej infraštruktúry, vrátane problematiky životného prostredia, ochrany prírody a krajiny a ekologickej stability územia. Ďalším jej zámerom je získanie koncepčného a rozvojového dokumentu s urbanistickou koncepciou, ktorá zohľadní plánované a určí nové rozvojové zámery obce a vytvorí predpoklady pre ich trvalo udržateľný rozvoj.

Problémy, ktoré sú riešené touto ÚPD možno charakterizovať nasledovne:

- nedostatok stavebných pozemkov pre výstavbu RD,
- environmentálny dopad poľnohospodárskej činnosti na obytné prostredie obce.

1.2 Vyhodnotenie doterajšieho územného plánu

Obec nemá vypracovanú ÚPD.

1.3 Údaje o súlade riešenia so Zadaním a postup spracovania ÚPD

1.3.1 Chronológia spracovania a prerokovania jednotlivých etáp ÚPD

- prípravné práce (9-12/2019),
- spracovanie Prieskumov a rozborov pre ÚPN-O Jalšovík (9-12/2019),
- vypracovanie Zadania (11/2019),
- prerokovanie Zadania (1.1.2020 - 1.2.2020),
- schválenie Zadania ((uzn. OcZ č.5 zo dňa 27.2.2020),
- **oznámenie SEA, Rozsah hodnotenia k SEA (10-11/2021).**

1.3.2 Zhodnotenie súladu riešenia so Zadaním

Riešenie ÚPD je v súlade so schváleným Zadaním.

1.3.3 Súpis použitých podkladov a materiálov

Mapové podklady

Polohopis v M 1: 5 000 (2 500) bol prevedený z vektorových katastrálnych máp obce, doplnený z obhliadky v teréne a skenovaním ďalších podkladov.

Výškopis bol vektorizovaný zo základných máp ČSSR z r. 1984 v M 1:10 000. Mapový podklad v M 1:10 000 bol skenovaný z tých istých máp.

Ostatné materiály

- ÚPN – BBSK (Line Design, Banská Bystrica, 2014),
- Prieskumy a rozbor obce pre ÚPN-O Kučín (Atrium Košice, 2019),
- Zadanie pre vypracovanie ÚPN-O Kučín (Obec Kučín, 2019),
- Obec Jalšovík - Rekonštrukcia obecného verejného vodovodu – DSP (Timprojekt, Zvolen, 2015),
- vydané ÚR a SP od r. 2014.

A2. Riešenie územného plánu

2.1 Vymedzenie riešeného územia a jeho geografický opis

Obec leží v južnej časti stredného Slovenska, v juhovýchodnej časti Krupinskej planiny a v nadmorskej výške 348 m n. m. Rosprietiera v údolí potoka Jalšovík na jeho oboch brehoch.

Vznikla v roku 1902 zlúčením obcí Horný Jalšovík a Dolný Jalšovík. Od uvedeného roku sa uvádza ako obec Jalšovík s časťami Dolný Jalšovík a Horný Jalšovík, ktoré sú budované ako samostatné celky s vlastnou infraštruktúrou. V súčasnosti patrí do okresu Krupina.

Riešeným územím je celé administratívne, tj. katastrálne územie obce Jalšovík a je prezentované v M1:10 000. Podrobne je obec riešená v mierke M 1:5 000.

2.2 Väzby vyplývajúce z riešenia a záväzných častí územného plánu regiónu

Vo vzťahu k územnému plánu obce je nadradenou územnoplánovacou dokumentáciou Územný plán veľkého územného celku (ÚPN – VÚC) Banskobystrický kraj. V súlade s § 27, odst. 6 zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov je záväzná časť tejto územnoplánovacej dokumentácie v riešení územného plánu obce rešpektovaná. ÚPN VÚC Banskobystrický kraj - Zmeny a doplnky 2014 boli schválené Zastupiteľstvom Banskobystrického samosprávneho kraja (ZBBSK) uzn. č. 84/2014 zo dňa 5. decembra 2014, záväzná časť bola vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením č. 27/2014, ktoré nadobudlo účinnosť 16. januára 2015.

Uvedené záväzné časti, vrátane verejnoprospešných stavieb sú rešpektované a zapracované do ÚPN – obce Jalšovík. Jedná sa o nasledovné záväzné regulatívy a VPS územného rozvoja BBSK:

I. Záväzné regulatívy funkčného a priestorového usporiadania územia

1. V oblasti usporiadania územia, osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry

- 1.7. V oblasti rozvoja vidieckeho priestoru a vzťahu medzi mestom a vidiekom
 - 1.7.1. podporovať vzťah urbánnych a rurálnych území v novom partnerstve založenom na integrácii funkčných vzťahov mesta a vidieka v znení prírodných a kultúrno-historických a urbanisticko-architektonických daností, pričom pri ich rozvoji zohľadniť koordinovaný proces prepojenia sektorových strategických a rozvojových dokumentov,
 - 1.7.2. zachovať pôvodný špecifický ráz vidieckeho priestoru, vychádzať z pôvodného charakteru zástavby a historicky utvorenej okolitej krajiny, zachovať historicky utváraný typ zástavby obcí a zohľadňovať národopisné špecifiká jednotlivých regiónov,
 - 1.7.3. pri rozvoji vidieckych oblastí zohľadňovať a rešpektovať ich ekonomické danosti, špecifické prírodné a krajinné prostredie a pri rozvoji jednotlivých činností dbať na zamedzenie, resp. obmedzenie možných negatívnych dôsledkov týchto činností na krajinné a životné prostredie vidieckeho priestoru,
 - 1.7.4. vytvárať podmienky dobrej dostupnosti vidieckych priestorov k sídelným centram podporou výstavby verejného dopravného a technického vybavenia obcí tak, aby vidiecke priestory vytvárali kultúrne a pracoviskovo rovnocenné prostredie s urbánnym prostredím a dosahovali sklbenie tradičného vidieckeho prostredia s požiadavkami na moderný spôsob života,
 - 1.7.5. vytvárať ekonomické a územnotechnické podmienky pre zachovanie charakteristického rozptýleného osídlenia v južnej a centrálnej časti územia Banskobystrického kraja ako špecifického a rovnocenného typu sídelnej urbanistickej štruktúry Slovenska.

2. V oblasti hospodárstva

- 2.1. Vytvárať územno-technické predpoklady pre rozvoj hospodárskych aktivít v území vrátane zariadení na nakladanie s odpadmi a považovať ich za prioritný podnet pre jeho komplexný rozvoj,
 - 2.1.2. podporovať prednostné využívanie existujúcich priemyselných a poľnohospodárskych areálov formou ich rekonštrukcie, revitalizácie a zavádzaním nových technológií, šetriacich prírodné zdroje, ktoré znížia množstvo vznikajúcich odpadov a znečisťovanie životného prostredia, prípadne budú odpady zhodnocovať,
- 2.2. Poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo
 - 2.2.1. rešpektovať poľnohospodársky pôdny fond, podporovať jeho využívanie v celom jeho rozsahu a poľnohospodársku pôdu v kategóriách zodpovedajúcich pôdno-ekologickej rajonizácii a typologicko-produkčnej kategorizácii, v súlade s platnou legislatívou
 - 2.2.4. rešpektovať lesné pozemky a ich ochranné pásmo ako limitujúci prvok pri územnom rozvoji krajiny,

- 2.2.6. zabezpečiť ochranu najkvalitnejších a najproduktívnejších poľnohospodárskych pôd v kraji a ochranu viníc Stredoslovenskej vinohradníckej oblasti pred ich zástavbou,
- 2.2.7. vytvárať podmienky a podporovať opatrenia zamerané na elimináciu erózie poľnohospodárskych a lesných pôd.
- 2.2.10. stabilizovať výmeru najkvalitnejších pôd a ich ochranu uskutočňovať ako ochranu hospodársko-sociálneho potenciálu štátu aj ako súčasť ochrany prírodného a životného prostredia
- 2.4. Regionálny rozvoj
- 2.4.4. vytvárať územno-technické podmienky pre rozvoj malého a stredného podnikania,
- 2.4.5. podporovať rozvoj výroby a služieb založených na využití domácich zdrojov.

3. V oblasti rozvoja rekreácie a turistiky

- 3.2.1. zabezpečiť ochranu plošného rozsahu existujúcej verejnej zelene a parkov v sídlach a budovaním nových plôch zelene zabezpečiť zvyšovanie jej podielu na jedného obyvateľa a kvality životného prostredia
- 3.8. Viazat' lokalizáciu služieb zabezpečujúcich proces rekreácie a turizmu prednostne do zastavaného územia sídiel s cieľom zamedziť neodôvodnené rozširovanie rekreačných útvarov vo voľnej krajine, pričom využiť aj obnovu a revitalizáciu historických mestských a vidieckych celkov a objektov kultúrnych pamiatok,
- 3.10. Vytvárať podmienky pre rozvoj špecifickej vybavenosti centier cestovného ruchu nadregionálneho a regionálneho významu:
- 3.10.1. **Ipeľský región CR (12)** - Krupina, Veľký Krtíš, Dolná Strehová, Fiľakovo, Poltár, Kokava nad Rimavicou,
- 3.15. Vytvárať územno-technické podmienky pre realizáciu cykloturistických trás regionálneho, nadregionálneho a celoštátneho významu, pri súčasnom rešpektovaní zákona o ochrane prírody a krajiny,
- 3.18. Podporovať rozvoj všetkých druhov turizmu v súlade s ochranou prírody a krajiny.
- 3.21. Podporovať rozvoj krátkodobej a prímestskej rekreácie obyvateľov mestských sídiel.

4. V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody a pôdneho fondu

- 4.3. Rešpektovať návrhy na začlenenie územia Krupinskej planiny, Poiplia, Kremnických vrchov, Balockých vrchov a Drienčanskeho krasu do kategórie chránená krajinná oblasť a maloplošných chránených území v kategóriách národná prírodná rezervácia, prírodná rezervácia, národná prírodná pamiatka, prírodná pamiatka, chránený areál, chránený krajinný prvok .
- 4.5. Rešpektovať platné územné systémy ekologickej stability.
- 4.6. Rešpektovať pri umiestňovaní činností do územia, hodnotovo-významové vlastnosti krajiny integrujúce v sebe prírodné a kultúrne dedičstvo, nerastné bohatstvo, vrátane energetických surovín, zohľadňovať ich predpokladané vplyvy na životné prostredie, na charakteristický vzhľad krajiny a realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie , obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov, ako aj elimináciu nežiaducich zmien v charakteristickom vzhľade krajiny.
- 4.7. Uplatňovať pri hospodárskom využívaní území začlenených medzi prvky územného systému ekologickej stability podmienky ustanovené platnou legislatívou:
- 4.7.3. zákonom o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy, pre poľnohospodárske ekosystémy v kategóriách podporujúcich a zabezpečujúcich ekologickú stabilitu územia (trvalé trávne porasty),
- 4.8. Zosúladiť trasovanie dopravnej a technickej infraštruktúry s prvkami ekologickej siete tak, aby bola maximálne zabezpečená ich vodivosť a homogénnosť ich vhodným trasovaním, resp. budovaním funkčných ekoduktov.
- 4.9. Eliminovať systémovými opatreniami stresové faktory pôsobiace na prvky územného systému ekologickej stability (znečisťovanie prostredia, eutrofizáciu, fragmentáciu krajiny, šírenie invázných druhov organizmov, bariérový efekt dopravných koridorov a priečných prekážok v tokoch...).
- 4.10. Rešpektovať poľnohospodársku pôdu a lesné pozemky ako limitujúci faktor urbanistického rozvoja územia, osobitne chrániť poľnohospodársku pôdu s veľmi vysokým až stredne

vysokým produkčným potenciálom, poľnohospodársku pôdu, na ktorej boli vybudované hydromelioračné zariadenia a osobitné opatrenia na zvýšenie jej produkčnej schopnosti (produkčné sady a vinice).

- 4.11. Zabezpečovať nástrojmi územného plánovania ekologicky optimálne využívanie územia, rešpektovanie, prípadne obnovu funkčného územného systému ekologickej stability, biotickej integrity krajiny a biodiverzity na úrovni regionálnej a lokálnej.
- 4.12. Zabezpečovať zachovanie a ochranu všetkých typov mokradí, revitalizovať vodné toky a ich brehy vrátane brehových porastov a lemov, zvýšiť rôznorodosť príbrežnej zóny (napojenie odstavených ramien, zachovanie sprievodných brehových porastov) s cieľom obnoviť integritu a zabezpečiť priaznivé existenčné podmienky pre biotu vodných ekosystémov s prioritou udržiavania biodiverzity a vitality brehových porastov vodných tokov.
- 4.13. Zabezpečovať zvýšenie ekologickej stability a obnovu biologickej rozmanitosti v územiach a krajinných segmentoch a narušeným prírodným a životným prostredím.
- 4.15. zabezpečiť ochranu všetkých vodných zdrojov v rozsahu ich vymedzených ochranných pásiem na území kraja využívaných na hromadné zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou
- 4.17. Zabezpečovať trvalo ochranu krajiny v zmysle Európskeho dohovoru o krajine smerujúcu k zachovaniu a udržaniu významných alebo charakteristických čŕt krajiny vyplývajúcich z jej historického dedičstva a prírodného usporiadania alebo ľudskej aktivity.

5. V oblasti usporiadania územia z hľadiska kultúrneho dedičstva

- 5.4. Utvárať podmienky na ochranu pamiatkového fondu a spolupracovať s orgánmi štátnej správy na úseku ochrany pamiatkového fondu pri záchrane, obnove a využívaní nehnuteľných kultúrnych pamiatok, pamiatkových území a ich ochranných pásiem v súlade s ustanoveniami zákona o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov:
 - 5.4.5. podporovať iniciatívu obcí na vytváranie a odborné vedenie evidencie pamätihodností jednotlivých obcí ako významného dokumentu o kultúrnom dedičstve a histórii špecifických regiónov na území Banskobystrického kraja.
- 5.6. Podporovať dodržiavanie zásad ochrany pamiatkových území vedených v registri Pamiatkového úradu Slovenskej republiky v územiach historických jadier miest a obcí nepodliehajúcich ochrane pamiatkového fondu zo zákona, ako aj v častiach územia so zachovanou historickou urbanistickou štruktúrou a historickým stavebným fondom.
- 5.11. Vytvárať podmienky pre ochranu a obnovu objektov pamiatkového fondu vo voľnej krajine (objektov hradov, kaštieľov a ich ruín) pri zachovaní ich pamiatkových hodnôt ako súhrnu významných historických, krajinných, spoločenských, urbanistických, architektonických, vedeckých, technických, výtvarných, alebo umelecko-remeselných hodnôt. Vytvárať podmienky pre obnovu pamätihodností miest a obcí vo voľnej krajine ako nenahraditeľných prvkov pre zachovanie cieľovej kvality krajiny a historických panorám v krajine v súlade s Európskym dohovorom o krajine,
- 5.12. Rešpektovať typické formy a štruktúry osídlenia charakterizujúce jednotlivé špecifické regióny kraja vo vzťahu k staviteľstvu, ľudovému umeniu, typickým formám hospodárskych aktivít a väzbám s prírodným prostredím, v súlade so súčasnou krajinnou štruktúrou v jednotlivých regiónoch a s ustanoveniami Európskeho dohovoru o krajine.
- 5.13. Uplatňovať a rešpektovať typovú a funkčnú charakteristiku sídiel mestského, malomestského a rôznych foriem vidieckeho osídlenia vrátane typického rozptýleného osídlenia strednej a južnej časti územia kraja.

6. V oblasti rozvoja nadradenej dopravnej infraštruktúry

- 6.1. V oblasti rozvoja cestnej infraštruktúry
 - 6.1.20.3. rekonštruovať cestu II/526 v úseku Devičie (I/66-R3) - Senohrad, ...,
 - 6.1.38. pri rekonštrukcii ciest II. a III. triedy rezervovať priestor pre realizáciu súbežných cyklistických trás,
 - 6.1.47. zabezpečiť pre cesty I., II. a III. triedy územnú rezervu pre ich výhľadové šírkové usporiadanie
- 6.9. V oblasti rozvoja infraštruktúry cyklistickej dopravy
 - 6.9.1. podporovať rozvoj nemotorovej, predovšetkým cyklistickej dopravy,
 - 6.9.4. podporovať využívanie pozemkov a lesných ciest vo vlastníctve štátu a samospráv na budovanie cyklistických ciest a cykloturistických trás.

7. V oblasti rozvoja nadradenej technickej infraštruktúry

- 7.1.10. zabezpečiť vypúšťanie komunálnych odpadových vôd výstavbou verejnej kanalizácie s ČOV (prípadne iné vhodné spôsoby odvádzania komunálnych odpadových vôd) v aglomeráciách nad 10 000 EO do 31.12.2010 a v aglomeráciách od 2.000 – 10.000 EO, ktoré nemajú vybudovanú verejnú kanalizáciu, a v aglomeráciách menších ako 2.000 EO, v ktorých je vybudovaná verejná kanalizácia bez primeraného čistenia do 31.12.2015 v súlade s platnou legislatívou, ktorou sa ustanovujú požiadavky na kvalitu a kvalitatívne ciele povrchových vôd a limitné hodnoty ukazovateľov znečisťovania odpadových vôd a osobitných vôd.
- 7.1.11. postupne znižovať zaostávanie rozvoja verejných kanalizácií s ČOV za rozvojom verejných vodovodov
- d) výstavbou skupinových kanalizácií s ČOV,
- 7.1.14. akceptovať pásma ochrany verejných vodovodov a verejných kanalizácií v súlade s platnou legislatívou o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách,...
- 7.1.15. rešpektovať Plány manažmentu povodia, základných nástrojov na dosiahnutie cieľov vodného plánovania v správnych územiach povodí (čiastkových povodí Hron, Ipeľ, Slaná), ktoré určujú úlohy:
- v oblasti nakladania s povrchovými a podzemnými vodami s cieľom ich udržateľného využívania
 - na zlepšovanie stavu útvarov povrchovej a podzemnej vody vrátane vodných ekosystémov
 - na zabránenie ďalšieho zhoršovania stavu vôd a zabezpečenie ich dobrého stavu
 - pri ochrane pred povodňami a na zabránenie škodlivých účinkov vôd
- 7.2. Zásobovanie elektrickou energiou
- 7.2.11. pri budovaní, plánovaní a rekonštruovaní nadzemného elektrického vedenia používať také technické riešenie, ktoré bráni usmrcovaniu vtákov podľa platnej legislatívy o ochrane prírody a krajiny,
- 7.2.12. v priestorovom usporiadaní rešpektovať určené ochranné pásma a bezpečnostné pásma jestvujúcich a navrhovaných elektrických vedení a transformačných staníc v zmysle platnej legislatívy,
- 7.3. Zásobovanie plynom a teplom
- 7.3.2. ekologizovať výrobu a spotrebu tepla a podľa možností využívať miestne zdroje energie,
- 7.3.5. podporovať rozvoj využívania obnoviteľných zdrojov energie (biomasy, slnečnej, veternej a geotermálnej energie), ako lokálnych doplnkových zdrojov k systémovej energetike, s uprednostnením sídiel bez perspektívy zásobovania zemným plynom,
- 7.4. Pošta a telekomunikácie
- 7.4.3. v priestorovom usporiadaní rešpektovať určené ochranné pásma a bezpečnostné pásma jestvujúcich a navrhovaných telekomunikačných vedení v zmysle platnej legislatívy.
- 7.6. Odpadové hospodárstvo
- 7.6.2. v podrobnejších dokumentáciách, resp. v územných plánoch obcí, zabezpečiť lokality pre výstavbu zariadení súvisiacich s budovaním systému na triedenie, recykláciu, zhodnocovanie a zneškodňovanie odpadov

9. V oblasti ochrany a tvorby životného prostredia

- 9.1. podpora realizácie národných, regionálnych a lokálnych programov zameraných na znižovanie produkcie emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia, ich podrobné rozpracovanie a realizáciu v podmienkach Banskobystrického kraja, realizovať a implementovať všetky environmentálne programy a následne ich premietnuť do dokumentácie na nižších úrovniach.
- 9.3. ochranu vôd realizovať v zmysle platnej legislatívy ako:
- 9.3.3. ochranu vodárenských zdrojov podľa § 32 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách
- 9.3.7. ochranu pred znečistením dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov podľa § 35 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách, zabezpečením prijateľnej úrovne ochrany podľa Kódexu správnej poľnohospodárskej praxe (Príloha č. 5 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách)
- 9.10. V rámci spracovania nižších stupňov územnoplánovacej dokumentácie (ÚPN O, ÚPN Z) v jednotlivých oblastiach, podľa účelu ich využitia, určiť stupeň radónového rizika.
- 9.11. Pri spracovaní nižších stupňov územnoplánovacej dokumentácie rešpektovať ochranné pásma pohrebísk v súlade s platnou legislatívou.

II. VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY

I. Cestná infraštruktúra

1.21.4. cesta II/526 v úseku Devičie (I/66-R3) - Senohrad,

Uskutočnenie verejnoprospešných stavieb možno, podľa zákona č. 282/2015 Z. z. o vyvlastňovaní pozemkov a stavieb a o nútenom obmedzení vlastníckeho práva k nim a o zmene a doplnení niektorých zákonov možno pozemky, stavby a práva k nim vyvlastniť, alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám obmedziť.

2.3 Základné demografické, sociálne a ekonomické rozvojové predpoklady obce

Podľa dynamiky pohybu obyvateľstva obec Jalšovík zaznamenala v rokoch 1970 - 2017 neustály pokles počtu obyvateľov, čo svedčí o jej nepriaznivom demografickom vývoji. Prognóza do r. 2035 predpokladá stabilnú populáciu na jej nárast oproti r. 2017.

Podľa KURS a ÚPN-VÚC BBSK obec tanguje rozvojovú os 3. stupňa Zvolen – Krupina – Šahy - MR. Z hľadiska turizmu a CR je situovaná v Ipeľskom regióne CR, IV. kat.- regionálneho významu. Je súčasťou záujmového územia okresného mesta Krupina, vzdialeného 8 km, kde aj prirodzene gravituje.

Súčasný záujem o výstavbu je primeraný. Obec má vďaka vyššie uvedeným danostiam rozvojový potenciál.

2.3.2 Demografia

Rozbor demografických charakteristík je spracovaný na základe celoštátnych sčítaní ľudí, domov a bytov (r. 1970, 1980, 1991, 2001 a 2011). Údaje z posledného sčítania v roku 2011 sú podľa Štatistického úradu SR.

Podľa dynamiky vývoja pohybu obyvateľstva obce, zaradujeme do štyroch kategórií

Kategória obce	Priemerný ročný prírastok obyvateľstva
rýchlo rastúca	nad + 5 %
pomaly rastúca	+ 2 – + 5 %
stagnujúca	- 2 – + 2 %
regresívna	pod - 2 %

Údaje o vekovej štruktúre obyvateľstva sú hodnotené v troch základných vekových skupinách:

- predproduktívny vek (obyvatelia 0–14-roční) je vek, v ktorom obyvateľstvo ešte nie je ekonomicky aktívne,
- produktívny vek (obyvatelia 15–64-roční) je vek, v ktorom je väčšina obyvateľstva ekonomicky aktívna,
- poproduktívny vek (obyvatelia vo veku 65+) je vek, v ktorom väčšina obyvateľstva už nie je ekonomicky aktívna.

Zmenšovanie podielu mladšej populácie a zvyšovanie podielu starších vekových skupín obyvateľstva (zhoršenie vekovej štruktúry obyvateľstva) môže mať za následok pokles reprodukčných schopností populácie. Pomer predproduktívnej a poproduktívnej zložky obyvateľstva, označený ako index vitality, môže okrem iného vypovedať aj o populačných možnostiach vo výhlade.

Podľa dosiahnutej hodnoty indexu vitality sa obyvateľstvo zaraduje do 6-tich typov populácie:

Hodnota indexu vitality	Typ populácie
Nad 300	veľmi progresívna (rýchlo rastúca)
201 – 300	progresívna (rastúca)
151 – 200	stabilizovaná rastúca
121 – 150	stabilizovaná
101 – 120	stagnujúca
Menej ako 100	regresívna (ubúdajúca)

Stav a vývoj obyvateľstva obce

K 31.12.2017 žilo v obci Jalšovík 185 obyvateľov (rovnomerne rozložené medzi DJ a HJ, čo predstavuje 0,829 % z celkového počtu obyvateľov okresu Krupina. Ženy tvorili 52,97 % obyvateľov obce.

Retrospektívny vývoj počtu obyvateľov obce Jalšovík v rokoch 1970 – 2017

Rok sčítania	1970	1980	1991	2001	2011	2017
Počet obyvateľov	287	250	222	206	202	185

Prírastok obyvateľov	-37	- 28	- 16	- 4	- 17
Index rastu	87,11	88,80	92,79	98,06	91,58
Ø ročný prírastok	- 1,289 %	- 1,018 %	- 0,721 %	- 0,200 %	- 1,403 %

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Zo sledovaného vývoja počtu obyvateľov je zrejme, že v sledovanom období dochádza k neustálemu poklesu počtu obyvateľov. Priemerné ročné prírastky sa pohybovali v hodnotách od - 1,403 % až -0,200 %, čím sa mesto v súčasnosti zaradilo medzi stagnujúce sídla.

Pohyb obyvateľstva mesta Jalšovík v rokoch 2001 - 2017

Rok	Počet obyvateľov k 31.12.	Živo narodení	Zomretí	Prirodzený prírastok / úbytok	Prist'ahovaní	Vyst'ahovaní	Migračný prírastok / úbytok	Celkový prírastok / úbytok
2001	206	2	0	2	0	1	-1	1
2011	202	3	2	1	1	1	0	1
2017	185	1	6	- 5	9	7	2	- 3

Zdroj: ŠÚ SR

Demografické správanie v rokoch 2001 – 2011 z pohľadu prirodzeného pohybu sa vyznačovalo nárastom hodnôt, kedy sa viac ľudí narodilo ako zomrelo. V roku 2017 je zaznamenaný výrazný prirodzený úbytok, kedy pôrodnosť nedokázala vyvážiť vysokú úmrtnosť.

Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva mesta Jalšovík v období rokov 2001 – 2017 (stav k 31.12.)

Rok	Počet obyvateľov				Index vitality	Index starnutia	Priem. vek
	Spolu	Vekové skupiny					
		Pred produktívny	Produktívny	Po produktívny			
2001	205	41	123	41	100,00	100,00	39,34
%	100,00	20,00	60,00	20,00			
2011	202	27	142	33	81,82	122,22	41,54
%	100,00	13,37	70,30	16,34			
2017	185	25	129	31	80,64	124,00	41,93
%	100,00	13,51	69,73	16,76			

Zdroj: ŠÚ SR

Významnou demografickou charakteristikou každej populácie je vekové zloženie, v ktorom sa odrážajú výsledky demografických procesov z minulosti a zároveň ide o základ budúceho demografického vývoja. Pri pohľade na vekovú štruktúru obyvateľstva v obci Jalšovík môžeme konštatovať, že prirodzený úbytok obyvateľstva a intenzita populačného starnutia sa od roku 2011 nemení. Priemerný vek obyvateľov v roku 2001 bol 39,34 rokov, v roku 2011 to bolo 41,54. Index vitality sa po roku 2011 pohyboval pod hodnotou 100 bodov, čo zaradilo obyvateľstvo medzi regresívnu (ubúdajúcu) populáciu.

Náboženské a národnostné zloženie obyvateľstva, vzdelanostná štruktúra podľa SODB 2011

Z náboženského vyznania prevláda rímskokatolícka cirkev 92,12 %, nasleduje evanjelická cirkev augsburského vyznania 3,5 %. Bez vyznania si udáva 1,97 % obyvateľstva. Ostatné náboženstvá sa podieľajú na celkovom počte obyvateľstva podielom menším ako 1%.

Podľa národnostnej štruktúry obyvateľstva žilo v obci Jalšovík 96,06 % obyvateľov slovenskej národnosti. K rómskej národnosti sa hlásilo 5 Rómov, čo je 2,46 % obyvateľstva. Ostatné národnosti sa podieľajú na celkovom počte obyvateľstva podielom menším ako 1 %.

Podľa vzdelanostnej štruktúry a najvyššieho ukončeného stupňa školského vzdelania má základné vzdelanie ukončených 24,63 %, učňovské a stredné bez maturity 21,67 %, stredné učňovské, odborné a všeobecné s maturitou 33,50 % a vysokoškolské 5,91 % obyvateľstva. Bez udania školského vzdelania je 12,81 % obyvateľov.

Návrh

Z hľadiska „Prognózy vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035“ (Šprocha, Vaňo, Bleha, október 2013) vypracovanej Prognostickým ústavom SAV je toto obdobie charakteristické procesom starnutia a populačný vývoj je typický zmenou reprodukčného procesu. Okrem nevyváženosti vekovej štruktúry súvisia s negatívnym demografickým vývojom nasledujúce faktory: pokles reprodukcie, vysoké zastúpenie osôb nad 65 rokov, vysoká nezamestnanosť, sociálna neistota a výrazná migrácia.

Najzávažnejším problémom celého populačného vývoja je proces starnutia populácie, pričom prirodzený prírastok každoročne klesá. Do roku 2035 by mal proces starnutia obyvateľstva pokračovať postupným tempom a neustále sa prehĺbovať. Predpokladá sa, že index starnutia by sa mal zvýšiť na viac ako 128 bodov v roku 2022 a viac ako 180 bodov v roku 2035. Konkrétne to znamená, že v roku 2035 by malo pripadať na 100 detí až 180 starých ľudí vo veku 65 rokov a viac.

Podľa prognózy vývoja vekovej štruktúry obyvateľstva sa môžu výrazné deformácie vo vývoji početnosti očakávať až v roku 2030. Vtedy by mal byť celkový prírastok postproduktívneho obyvateľstva 61,9 %, čo vyvolá zvýšený tlak na ekonomiku SR v oblasti dôchodkového zabezpečenia.

Práve tento nepriaznivý demografický vývoj má a bude mať aj v budúcnosti dopad na rôzne stránky spoločenského vývoja ako je zdravotníctvo, sociálna oblasť, školstvo, bytová výstavba, ekonomika, zamestnanosť a pod. Ďalší faktor, ktorý bude mať vplyv na pomer medzi starým a mladým obyvateľstvom je migrácia pracovnej sily do krajín Európskej únie.

Návrh

Pri prognóze obyvateľov do roku 2035 v obci Jalšovík sa vychádzalo z doterajšieho celkového pohybu obyvateľstva a využitím exponenciálnej funkcie, ktorá vychádza z teoretických úvah o stabilnej populácii. Predpokladaná miera rastu populácie (celkový pohyb obyvateľstva) je 5 ‰ / rok.

Prognóza vývoja počtu obyvateľov do roku 2035

rok	2017	2020	2025	2030	2035
Jalšovík	185	190	200	210	220

Pre porovnanie uvádzame prognózu demografického vývoja za okres Krupina („Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035“, Šprocha, Vaňo, Bleha, október 2013):

Okres Krupina:

2015	22 665 obyvateľov
2020	22 465 obyvateľov
2025	22 200 obyvateľov
2030	21 878 obyvateľov
<u>2035</u>	<u>21 475 obyvateľov</u>

Zmena 2012 – 2035 abs - 1 304 obyvateľov (- 5,11 %).

2.3.2 Ekonomická aktivita a pracovné príležitosti

Podľa SODB 2011 z celkového počtu 203 obyvateľov obce tvorilo 92 ekonomicky aktívnych osôb, čo predstavuje 45,32 % z celkového počtu obyvateľov (okres Krupina 47,52 %). Ženy ekonomicky aktívne tvorili 45,7 %. Podľa postavenia v zamestnaní tvorilo zamestnancov 78,3 %, podnikateľov so zamestnancami 3,3 %, bez zamestnancov 6,5 %. Nezamestnaných ku dňu sčítania bolo 20 osôb. Do zamestnania dochádzalo 70 obyvateľov obce. Najviac ľudí pracovalo v odvetví pestovanie plodín a chov zvierat (13 osôb) a verejnej správe (10 osôb), nasledovalo odvetvie špecializované stavebné práce (7 osôb) a pozemnej dopravy (7 osôb).

V k.ú. obce je vytvorených 92 pracovných príležitostí prevažne v poľnohospodárstve.

Ekonomická aktivita a zamestnanosť v roku 2011 (SODB 2011)

Mesto	Počet obyvateľov celkom	Počet ekonomicky aktívnych osôb		Počet nezamestnaných	
		celkom	% z celkového počtu obyvateľov	celkom	% z ekonomicky aktívnych obyvateľov
Jalšovík	203	92	45,32	20	21,74

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Vývoj nezamestnanosti v obci Jalšovík v r. 2006 - 2018.

Roky	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2018
Spolu	11	13	15	21	18	20	15	16	13	9

Zdroj: PHSR obce Jalšovík

Podľa štatistických sledovaní ÚPSVaR okres Krupina vykazoval v mesiaci marec 2019 5,18%-nú mieru evidovanej nezamestnanosti, ktorá patrí k relatívne nižším na Slovensku. V Banskobystrickom kraji bola evidovaná v tomto období 6,95-ná % miera evidovanej nezamestnanosti. Obec Jalšovík patrí v rámci Slovenska trvale k mestám s nižšou mierou nezamestnanosti. V porovnaní s nezamestnanosťou v okrese Krupina je obec Jalšovík na tom omnoho horšie.

Vývoj miery evidovanej nezamestnanosti

	marec 2016	marec 2017	marec 2018	marec 2019
okres Krupina	11,12 %	9,12 %	5,84 %	5,18 %
Banskobystrický kraj	14,18 %	12,14 %	7,90 %	6,95 %

Zdroj: ÚPSVaR

Na základe „Prognózy vývoja obyvateľov v okresoch SR do roku 2035“ okres Krupina sa zaradi medzi okresy Slovenska s väčšou zmenou počtu obyvateľov za obdobie 2012 – 2035. Z hľadiska vekového zloženia patrí medzi okresy s najmenším prírastkom priemerného veku obyvateľstva do roku 2035 a najnižším populačným potenciálom, ktorý sa má do konca prognózovaného obdobia vylepšiť. Okresy s vysokým zastúpením rómskeho obyvateľstva môžu mať problém so vzdelanosťou a profesijnou štruktúrou obyvateľstva, ktorá môže priniesť problémy na trhu práce a v konečnom dôsledku sa môže prejaviť vysokou nezamestnanosťou a nižšou životnou úrovňou.

Návrh

Vzhľadom na polohový faktor ÚPN predpokladá nárast pracovných príležitostí v obci na 100 miest a to v službách a stabilizáciu vo výrobnjej sfére – poľnohospodárstvo.

2.4 Riešenie záujmového územia a širšie vzťahy dokumentujúce začlenenie obce do systému osídlenia

Záujmové územie tvoria obce: Bzovík, Horný Badín, Kozí Vrbovok, Zemiansky Vrbovok a Dolné Mladonice. Obec Bzovík je spádovou obcou. Je zobrazené v M1:50 000 a 10 000.

Obec vznikla v roku 1902 zlúčením obcí Horný Jalšovík a Dolný Jalšovík. Od uvedeného roku sa uvádza ako obec Jalšovík s časťami Dolný Jalšovík a Horný Jalšovík, ktoré sú budované ako samostatné celky s vlastnou infraštruktúrou. V súčasnosti patrí obec do okresu Krupina.

Obec sa rozprestiera v juhovýchodnej časti Krupinskej planiny, v údolí potoka Jalšovík na jeho oboch brehoch, v nadmorskej výške 335 – 370 m n.m. Najnižší bod katastra má nadmorskú výšku 270 m v nive Jalšovíka na hranici južného okraja katastra, najvyšší dosahuje výšku 408 m n. m. na SV okraji katastra pri kóte Pri majeri.

Geologický podklad je tvorený neogénnymi vulkanitmi – pyroxenickými a amfibolicko-pyroxenickými andezitmi veku sarmat – spodný panón, ktoré z horninového hľadiska predstavujú epiklastické vulkanické konglomeráty a pieskovce.

Povrchové vody sú odvodňované potokom Jalšovík s prítokmi, ktorý je ľavostranným prítokom Krupnice. Územie patrí do povodia Ipľa a hlavného povodia Dunaja. Potok Vrbovok je vodohospodársky významným vodným tokom. Na severnom okraji Horného Jalšovíka je vymedzené ochranné pásmo zdroja pitnej vody I. a II. stupňa pre obecný vodovod.

Z klimatického hľadiska sa územie katastra nachádza v klimatických okrskoch teplej oblasti.

Kompaktné lesné porasty sa v území nachádzajú prevažne vo východnej časti katastra, malé porasty sú roztrúsené najmä v údolí potoka Jalšovík a jeho prítokov. Na súvislé lesné porasty miestami nadväzujú rozsiahlejšie porasty charakteru lesa na poľnohospodárskom pôdnom fonde.

Z hľadiska územnej ochrany prírody sa územie katastra nachádza mimo chránených území európskeho alebo národného významu

Obec je súčasťou MASK Hontiansko–Novohradské partnerstvo a záujmového územia okresného mesta Krupina, kde aj prirodzene gravituje - tu je vyššie obč. vybavenie a pracovné príležitosti a tvorí jeho prirodzené ťažisko. Od nej je vzdialená 8 km. Spáduje do obce Bzovík vzdialenej 1,7 km. Sú však stavebne prepojené.

Podľa KURS a VÚC obec tanguje rozvojovú os 3. stupňa Zvolen – Krupina – Šahy - MR. Z hľadiska turizmu a CR je situovaná v Ipeľskom regióne CR, IV. kat.- regionálneho významu. Stavebne a urbanisticky tvorí obec aglomeráciu troch oddelených častí:

- Horný Jalšovík – pôvodne samostatná obec s poľnohospodárskym dvorom, bioplynovou stanicou a odčlenenou fotovoltickou elektrárnou,
- Dolný Jalšovík – pôvodne samostatná obec s areálom býv. poľnohospodárskeho dvora,
- Očenášov laz – agro-samoty v poľnohospod. krajine.

Obci dominuje obytná zástavba RD pretkaná plochami a budovami OV a verejnej zelene. Nové plochy RD sú navrhované prevažne v Dolnom Jalšovíku. Prírodné centrum nie je vyformované. Každá časť ho má definované okolo budov OV, kaplnky a verejnej zelene - OcÚ a Obecný dom. V Dolnom Jalšovíku neprevádzkovanú predajňu potravín navrhuje ÚPN na hasičskú zbrojnicu a fitness centrum. Dopĺňa dve športové plochy. ÚPN stav zachováva.

Každá časť obce má svoj cintorín. ÚPN navrhuje ich mierne rozšírenie.

Poľnohospodárska výroba je sústredená do Roľníckeho družstva Bzovík s viacerými dvormi. Západne od HJ je ich rozsiahly areál s bioplynovou stanicou. V r. 2018 bola spustená prevádzka novej mliečnej farmy – 700 ks HD a pripravuje sa jej rozšírenie. OP je vymedzené ÚPN na 500 m. ÚPN navrhuje odčlenenie z plochy farmy rozsiahle plochy izolačnej zelene v dotyku s obcou. Na bývalý ovčín nadväzuje rozsiahly areál fotovoltickej elektrárne, ktorú ÚPN navrhuje na zrušenie. Bývalé plochy a budovy Roľníckeho družstva východne od HJ navrhuje ÚPN na uchovanie a transformovanie na výrobné služby a sklady.

Ďalší poľnohospodársky dvor v DJ sa využíva na nepoľnohospod. činnosti - na opracovanie drevnej hmoty a spracovanie odpadu z nej. Časť z neho sa donedávna využívala pre ustajnenie HD – 350 dojníc (tie sa presunuli do novej farmy v HJ) a silážovanie. OP je vymedzené ÚPN na 200 m. Stav plôch navrhuje ÚPN na zachovanie. Okolo cintorína navrhuje plochy izolačnej zelene.

Na JV okraji k.ú je rozsiahla hnojisková jama navrhovaná na zachovanie.

Lesy spadajú do LHC Krupina. Väčšina z nich je zaradená do kategórie lesov hospodárskych, ktoré vlastní a spravujú Lesy SR, š.p.

Vzhľadom na výskyt dubových a bukových lesov v k.ú. existujú vhodné podmienky pre poľovníctvo. Územie patrí do oblasti s výskytom jelenej, srnčej a diviacej zveri a obhospodaruje ho poľovnícke združenie SPZ – PZ Breziny a PZ Bažant Litava.

Priemyselná výroba je v obci zastúpená opracovaním drevnej hmoty a spracovaním jej odpadu na pelety – dvor v DJ. Stav plôch navrhuje ÚPN na zachovanie. V obci sú drobné prevádzky živnostníkov v službách obyvateľstvu.

Pitná voda je dodávaná z obecného vodovodu, ktorý prevádzkuje MBP Krupina. Vodný zdroj, ČS a VDJ sú lokalizované na k.ú. obce a výhľadovo vyhovujú.

Obec nemá vybudovanú kanalizáciu. Odvádzanie odpadových vôd je riešené septikmi, resp. žumpami. Povrchové vody atmosférického pôvodu z terénu, zo striech, dvorov, komunikácií a terénu odtekajú vedľa komunikácií do prícestných rigolov a potoka Jalšovík. ÚPN navrhuje splaškovú kanalizáciu a vlastnú ČOV.

Potok Jalšovík je zaradený medzi drobné vodné toky, číslo toku 248, ktorý je v správe SVP, š.p. OZ Banská Bystrica. Na severnom okraji Horného Jalšovíka je vymedzené ochranné pásmo zdroja pitnej vody II. stupňa.

Veľká časť k.ú. je odvodnená veľkoplošnou drenážou zaústenou do potoka Jalšovík – vedený podľa Hydromeliorácie š.p. ako melioračný kanál.

Obec nie je plynofikovaná. Najbližší plynovod je v Krupine. ÚPN nenavrhuje jej privedenie.

Obec je zásobovaná elektrickou energiou 22 kV odbočkami z primárneho VN vedenia č.642 Krupina – Veľký Krtíš, kde sú umiestnené ES 110/22 kVA. Na uvedenú linku je pripojených 3 + 3 ks transformovni. Systém navrhuje ÚPN na zachovanie.

Obec je súčasťou Regionálneho technického centra – Slovak Telecomu v primárnej oblasti 045 Krupina. Celé územie je pokryté signálom mobilných operátorov a TV signálom. Nad obcou je vykrývač operátora Orange. ÚPN navrhuje dátový kabelový rozvod pre TV, internet, obecný rozhlas a pod.

Komunikačne je obec napojená na širšie územné jednotky osídlenia, výroby a CR prostredníctvom ciest III. tr. č.2573 a 2565, ktoré sú napojené na cestu II. triedy č.526. Tá sa západne napája na cestu I/66. Je radená do siete ciest európskeho významu E 7 so smerom Poľsko, Krakow – Trstená – Dol. Kubín – Ružomberok – Donovaly – Banská Bystrica – Zvolen -Krupina – Šahy – Maďarsko, Budapešť.

K.ú. obce sa dotýka modrá turist. trasa regionálneho významu Krupina - Hrušov. Koridor cesty I/66 je napojiteľný na Európsku diaľkovú cyklistickú sieť EuroVelo 6 v Budapešti (východo – západný smer Čierne more – Atlantický oceán). ÚPN dopĺňa nadregionálne a regionálne cyklocestičky a chodníky pozdĺž ciest i v krajine.

Cez Krupinu je vedená jednokoľajná, regionálna železničná trať č.153 so smerom Zvolen – Šahy, kde je i železničná stanica.

Obec má vzhľadom na polohu v štruktúre osídlenia s Maďarskom a priaznivú dopravnú dostupnosť po ceste I/66 a železničnej trati rozvojový potenciál výrobnej, obytnej a rekreačnej funkcie, umocnený kvalitným prírodným prostredím.

2.5 Návrh urbanistickej koncepcie priestorového usporiadania

Základná koncepcia rozvoja obce a jej k.ú. vychádza z územno-technických, krajinnokoekologických a ekonomických podmienok, demografických ambícií a stratégie ich zhodnotenia v prospech obce a celého k.ú. do roku 2035. Rešpektuje princípy ochrany prírody.

Pre optimálny rozvoj obce a jej k.ú. je navrhované:

- rozšírenie obytných plôch prevažne v DJ,
- reštruktúrovanie poľnohospod. činnosť s cieľom minimalizovať jej dopad na obytnú zónu obce,
- vymedzenie plochy izolačnej zelene od poľnohospod. dvorov,
- dokompletizovanie centra oboch častí obce,
- posilnenie významu obce ako agroturistického sídla - súčasť širšej aglomerácie turizmu a východiskovej obce na turistické a cykloturistické trasy a cestičky,
- vybudovanie obecnej splaškovej kanalizácie s ČOV,
- obnovenie pamätihodnosti obce.

Pre rozvoj obce ÚPN navrhuje využívať prevažne jej zastavané územie.

2.6 Návrh funkčného využitia územia obce

Bývanie - pre výstavbu rodinných domov navrhuje ÚPN využívať plochy v zastavanom území - veľké záhrady, vhodne napojiteľné na sieť TI a jestvujúci dopravný systém obce.

Celkovo sú navrhované plochy pre 19 pozemkov RD. Najväčšia skupina 13 RD je navrhovaná v DJ 5 RD v južnej časti HJ.

Občianske vybavenie - je navrhované na zachovanie v pôvodnej štruktúre. Okrem jestv. plôch je ďalší nárast navrhovaný v centrách – využitím jestv. RD formou polyfunkcie. Bývalú predajňu navrhuje transformovať na požiaru zbrojnicu a fitness.

Jestv. ihriská ÚPN navrhuje na rozšírenie, doplnenie o soc. zariadenia a revitalizáciu, vrátane dopravnej obsluhy – pešia a automobilová a parkoviskom pri futbalovom ihrisku. Rozšírenie športových aktivít ÚPN navrhuje v DJ – letné kúpalisko v priestore protipožiarna nádrže za OcÚ a v HJ na plochách verejnej zelene.

Rekreácia - časť domového fondu ÚPN navrhuje ponechať bez presnej špecifikácie na využitie aj pre rekreačné účely – ubytovanie na súkromí. Za tým účelom je nutné uchovanie pôvodných ucelených skupín domov, stodôl a sýpok a rozšírenie turistického vybavenia a infraštruktúry. Časť z 6-tich neobývaných RD navrhuje využívať pre individuálnu chalupnícku rekreáciu.

Poľnohospodárska výroba - je sústredená do jestv. hospodárskych dvorov. ÚPN ich navrhuje na priestorovú reštruktúraciu (živočíšna výroba) s cieľom zníženia jej negatívnych dopadov na obec. V dotyku s obcou navrhuje rozsiahle plochy pre izolačnú zeleň a to prevažne v ich areáloch.

Pred areál stolárskej výroby ÚPN navrhuje zberný dvor a kompostovisko.

Ostatné - súbežne s jestv. trasami ciest II. a III. triedy ÚPN navrhuje pešie a cyklo komunikácie v smere Bzovík, Koží a Zemiansk Vrbovok.

Väčšinu jestv. obslužných komunikácií navrhuje prestavať a rozšíriť. Pozdĺž nich je navrhovaný min. jednostranný združený chodník.

V ťažisku oboch častí je vymedzené centrum obce, určené ÚPN na revitalizáciu – rozšírenie a úprava verejného priestranstva. Pred ihriskom v DJ navrhuje verejný park doplnený vodnou plochou do funkcie retenčnej nádrže chrániacej zástavbu pred veľkými vodami.

Južne od futbalového ihriska navrhuje plochu ČOV s účelovou cestou a pri ihrisku parkovisko.

V rámci poľnohospod. a priemyselných dvorov navrhuje značné plochy izolačnej zelene za účelom zníženia ich negatívnych účinkov na obec.

Oba cintoríny navrhuje výhľadovo na rozšírenie.

A. Zásady urbanistickej kompozície

Návrh hmotovo – priestorovej štruktúry vychádza zo snahy o čo najcitlivejšie zakomponovanie nových funkcií do dlhoročne sa vyvíjajúcej zástavby obce, ako aj krajinného prostredia na novej kvalitatívnej úrovni. Osobitne dôležitými sú priestory centier a skupiny pôvodných domov, sypancov a stodôl, ako odkaz ľudovej architektúry. Novými priestorovými štruktúrami je určená skupina RD, kde je ÚPN-O navrhuje odvážnejšiu kompozíciu domov pri zachovaní tradície.

Centrum oboch častí obce je vymedzené:

HJ - od spoločenského domu po parčík,

DJ – od ihriska s parkom po obecný dom.

V rámci nich navrhuje umiestňovať nové stavby a objekty mimoriadne citlivo. (viď.v.č.3)

Za účelom skvalitnenia obytných podmienok navrhuje doplniť riešené územie o prvky drobnej architektúry (zastávky autobusov, lavičky, verejné osvetlenie, odpadové koše, info tabule a pod.).

B. Ochrana pamiatok

V Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR, register nehmuteľných národných kultúrnych pamiatok nie je evidovaný žiaden objekt.

Do Zoznamu pamätihodnosti obce ÚPN navrhuje zaradiť dom smútku s kaplnkou, obe kaplnky v obci a prístenné kríže, niektoré náhrobné kamene na cintorínoch.

Všetky uvedené objekty či miesta sú v plnom rozsahu integrované do rozvoja obce, t.j. ÚPN ich ponecháva a rozvíja. Predmetom ochrany je urbanistický pôdorys centra obce.

Krátka história

Podľa archeologických nálezísk z okolia Jalšovíka sa môže predpokladať, že okolie obce bolo osídlené už v predhistorickom období. Oblasť Hontu začali Slovania osídľovať približne v druhej polovici 6.storočia. O slovanskom osídlení nasvedčujú vykopávky z archeologického prieskumu okolitých obcí (napr. strieborné mince a strieborné šperky). Územie Jalšovíka bolo pravdepodobne súčasťou Veľkej Moravy. Po ovládnutí dnešného Slovenska maďarskými kmeňmi bolo ako súčasť Hontu začlenené do Uhorska. Lokalita Jalšovík patrila pod feudálne panstvo Bzovík, ktoré sa postupne stalo najväčším panstvom v Hontianskej župe. V dobe panovania kráľa Štefana II. v rokoch 1151 – 1181 patril chotár obce Jalšovík k majetku Bzovického kláštora.

Prvá písomná zmienka o obci Jalšovík pochádza z roku 1418. Zaznamenaná je v diele *Hont vármegye mohács előtt*, ktorého autorom je maďarský historik István Bakács. Autor obec označuje názvom Jelsoukh, Jelsouk. Z roku 1446 sa zachovalo označenie obce Utraque Elsko = oba Jalšovíky, čo nasvedčuje tomu, že už v tomto roku bola súčasná obec Jalšovík rozdelená. Pomenovanie obce sa z ďalších rokov zachovalo nasledovne – z roku 1470 - Elsok, Felsewelsok, z roku 1488 - Jelsok a z roku 1526 - Elsok utraque. V diele historika Istvána Bakácsa sú uvedené mená poddaných: Jakub Wydek 1418, Peter a Michal Elsoky, Juraj Fazokas, Michael Kwezar, jeho syn Andrej, Ján Lewka 1470, Lucas Pethatowygh (Lukáš Petatovidž), Thomas Strabonowych(Tomáš Strabonovič) a Antonius Wydowych (Anton Vidovič) 1488. Pravdepodobne ide o najstaršie mená obyvateľov obce.

Z roku 1542 sa zachovalo označenie obce Dolný Jalšovík ako Also Alsok, z roku 1578 - Also Jalsok a z roku 1773 - Jalssovík. Časť obce Dolný Jalšovík tvorila v 17. storočí spoluvlastníctvo Bzovického kláštorného panstva a bola v rukách rodín Szelenyiovcov, Boriovcov a Balogovcov, ktoré toto spoluvlastníctvo nadobudli z titulu uplatnenia záložného práva.

Názov obce Horného Jalšovíka sa zachoval v podobe Felsew Alsok z roku 1542 a v roku 1578 mal podobu Felseo Jalsok. Podľa archívnych dokumentov obec zanikla koncom 16. storočia. Príčina zániku obce nie je známa. O jej opätovnom obnovení sa dozvedáme začiatkom 19. storočia, kedy sa spomína ako osada.

V období tureckej expanzie sa v roku 1552 Turci po víťaznej bitke pri Plášťovciach usadili v Honte a okupované územie, ktorého súčasťou boli aj obce Also Alsok a Felsew Alsok (Dolný Jalšovík a Horný Jalšovík) začlenili do Novohradského sandžaku.

Do roku 1918 obec administratívne patrila do Zvolenskej župy, po roku 1960 do okresu Krupina a Stredoslovenského kraja. V súčasnosti je obec časťou okresu Krupina a kraja Banskobystrického.

2.7 Návrh riešenia bývania, občianskeho vybavenia so sociálnou infraštruktúrou, návrh výroby a rekreácie

2.7.1 Bytový fond

Ku dňu Sčítania obyvateľov domov a bytov zo dňa 21.mája 2011 bol v obci Jalšovík stav

domového a bytového fondu:

Domový fond tvorilo spolu 69 domov, z toho:

- trvale obývaných 62 domov,
- neobývaných 7 domov.

Trvalo obývané domy pozostávali z:

- 60 rodinných domov.

Neobývané domy boli prevažne z týchto dôvodov:

- 1 nespôsobilých na bývanie,
- 6 z iných dôvodov.

Bytový fond tvorilo spolu 71 bytov, z ktorých bolo 64 obývaných:

- 4 vlastných bytov v bytových domoch,
- 58 bytov vo vlastných rodinných domoch,
- 1 byt v inej budove.

Vývoj počtu trvale obývaných bytov v rokoch 1980 – 2011

Rok sčítania	1980	1991	2001	2011
Počet trvale obývaných bytov	60	58	59	64
Prírastok bytov		- 2	+ 1	+ 5
Počet bytov/1 000 obyv.	240,00	261,26	286,41	316,83
Okres Krupina	286,12	307,09	305,79	311,25
Banskobystrický kraj	298,70	321,42	329,02	336,99
SR		370,0	353,50	329,20

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Z rozboru základných charakteristík bytového fondu obce Jalšovík, možno konštatovať, že po roku 1991 dochádza k nárastu bytového fondu. Ukazovateľ počtu bytov/1 000 obyvateľov ako aj obložnosť je priaznivo nad okresným priemerom. Tieto ukazovatele ovplyvňuje aj pokles počtu obyvateľov obce.

Vývoj obložnosti v rokoch 1980 - 2011

Rok sčítania	1980	1991	2001	2011
Obložnosť (obyv./ byt)	4,17	3,82	3,49	3,15
Okres Krupina	3,49	3,26	3,27	3,21
Banskobystrický kraj	3,35	3,11	3,04	2,97
SR			2,83	3,03

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Prevažne prevládajú byty s 5+ obytnými miestnosťami (20). V bytoch tvoria najviac obytných plôch miestnosti so 40 - 80 m² (29).

Obývané domy podľa obdobia výstavby (SODB 2011)

Mesto	Do roku 1945	1946 - 1990	1991 - 2000	2001 a viac
Jalšovík	11	44	2	1

Zdroj: ŠÚ SR

Návrh

Pri stanovení výhľadových počtov bytov sa vychádzalo z predpokladaného vývoja počtu obyvateľov s cieľom dosiahnuť vyššiu kvalitatívnu úroveň bývania.

ÚPN navrhuje novú výstavbu 19 RD, ako aj obnovu jestvujúceho bytového fondu a zvýšenie jeho kvality modernizáciou. Rozvoj bývania navrhuje tak, aby v roku 2035 pri predpokladanom zvýšení počtu obyvateľov na 220 boli zlepšené priaznivé ukazovatele z roku 2011 a to počet osôb (obyvateľov) na jeden byt 2,78.

Vzhľadom na technický stav staršej zástavby sa predpokladá prirodzený úbytok:

- do roku 2027 – 1 RD,
- do roku 2035 – 1 RD.

Tento úbytok bude čiastočne kompenzovaný rekonštrukciou alebo novou výstavbou v tom istom priestore. Časť z nich predpokladáme na opravu a opätovne využitie pre bývanie.

Riešenie potreby nových bytov:

rok	2027	2035
potreba nových bytov	10	9
<i>Bilancia územného rozvoja bytového fondu podľa ÚPD:</i>		
Stav k roku 2011		60 obývaných
Predpokladaný úbytok k roku 2035		2
Návrh výstavby k roku 2035		19
Spolu v roku 2035		79

2.7.2 Predpokladaný rozvoj ekonomických aktivít

A. Poľnohospodárska výroba

Štruktúru poľnohospodárskej výroby v obci určujú prírodno-klimatické podmienky. Dlhoročné poľnohospodárske zameranie obce sa odzrkadľuje aj na členení pôdy v katastrálnom území. Celková výmera k. ú. obce Jalšovík má 596,43 ha. Na území katastra prevažuje orná pôda (256,41 ha) a trvalé trávne porasty (229,24 ha). Záhrady zaberajú 4,72 ha z územia obce, vinice 0,86 ha, lesné pozemky (64,42 ha), vodné plochy 4,19 ha, zastavané 28,53 ha a ostatné plochy 80,41 ha.

Najväčším subjektom poľnohospod. výroby je Roľnícke družstvo Bzovík s viacerými dvormi.

Západne od Horného Jalšovíka je ich rozsiahly areál s bioplynovou stanicou. V r. 2018 bola spustená prevádzka novej mliečnej farmy – 700 ks HD a pripravuje sa jej rozšírenie o 600 ks (vydané stavebné povolenie). OP je 500 m, ktorým je zasiahnuté celé obytné územie HJ. Býv. plochy a budovy Roľníckeho družstva východne od obce sa využívali pre pílu a ovčín. Obe sú mimo prevádzky.

Ďalší poľnohospod. dvor v DJ sa využíva na nepoľnohospod. činnosti - na opracovanie drevnej hmoty a spracovanie odpadu z nej. Časť z neho sa donedávna využívala pre ustajnenie HD – 350 dojníc (tie sa presunuli do novej farmy v HJ) a silážovanie. OP je 200 m a zasahuje časť obytného územia.

Na JV okraji k.ú je rozsiahla hnojisková jama.

V obci pôsobia aj dvaja samostatne hospodáriaci roľníci (SHR).

Podľa kódu BPEJ uvedené v prílohe č. 2 Nariadenia vlády SR č. 58/2013 Z. z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber PP sa v k. ú. Jalšovík medzi najkvalitnejšie pôdy radia pôdy s kódom BPEJ: 0206012/3, 0211012/4, 0211015/4, 0265202/6, 0706002/5, 0706012/5, 0711012/5, 0756202/6, 0756402/6, 0761222/6, 0771202/5, 0771222/5.

Návrh

Dva hospod. dvory Roľníckeho družstva Bzovík v HJ a DJ navrhuje ÚPN na stabilizáciu. Podmienkou je výsadba rozsiahlej izolačnej zelene a úprava štruktúry a kapacity hospod. zvierat, eliminujúcej negatívny dopad na životné prostredie obytnej zóny v obci.

Bývalý ovčín navrhuje na plochu priemyselnej výroby.

V jeho blízkosti navrhuje zberný dvor a kompostovisko.

Štruktúru a odvodnenia PP navrhuje ÚPN zachovať a zveľaďovať.

B. Lesné hospodárstvo

Lesy spadajú do LHC Krupina. Väčšina z nich je zaradená do kategórie lesov hospodárskych, ktoré vlastní a spravujú LESY SR, š.p.

Vzhľadom na výskyt dubových a bukových lesov v k.ú. existujú vhodné podmienky pre poľovníctvo. Územie patrí do oblasti s výskytom jelenej, srnčej a diviacej zveri a obhospodaruje ho poľovnícke združenie SPZ – PZ Breziny a PZ Bažant Litava.

Návrh

Stav navrhuje ÚPN zachovať.

C. Ťažba, priemyselná výroba a energetika

V k.ú. sa nenachádzajú žiadne dobývacie priestory, chránené ložiskové územia, resp. prieskumné územia (www.geology.sk).

Priemyselná základňa nemá v obci tradíciu a ani hlboké korene. V minulosti sa ľudia prevažne živili prácou na poliach a v lesoch, ale aj remeslami, akými boli výroba plátna. Obyvatelia dochádzali za prácou v priemysle do okolitých väčších miest.

Bývalý hospod. dvor sa využíval pre pílu.

Na ovčín nadväzuje rozsiahly areál fotovoltickej elektrárne.

Ďalší poľnohospod. dvor v DJ sa využíva na nepoľnohospod. činnosti - na opracovanie

drevnej hmoty a spracovanie odpadu z nej.

Návrh

Stav navrhuje ÚPN zachovať okrem ovčína, ktorý navrhuje na plochu priemyselnej výroby, skladov a výrobných služieb.

Areál fotovoltickej elektrárne navrhuje na odstránenie.

2.7.3 Sociálna infraštruktúra a občianske vybavenie

Do skupiny sociálnej infraštruktúry patria zariadenia školstva, a výchovy, zdravotníctva, kultúry a osvetu, telovýchovy a športu. Občiansku vybavenosť členíme do dvoch kategórií – komerčná infraštruktúra (maloobchodná sieť, ubytovanie a stravovanie, služby nevýrobné, služby výrobné a opravárenské) a ostatná infraštruktúra (administratíva a verejná správa a iné).

Štruktúra a kapacity sociálneho i občianskeho vybavenia zodpovedajú v súčasnosti potrebe obyvateľov. Zastúpenie kategórií sociálnej infraštruktúry a občianskej vybavenosti vyhovuje potrebe obyvateľov a návštevníkov. Ďalší rozvoj navrhuje ÚPN-O podľa výhľadových potrieb nasledovne:

školenie a výchova

V obci nie je ZŠ ani MŠ. Pre jej potreby je vyčlenená kapacita v Bzovíku – cca 15 žiakov v ZŠ a 5 v MŠ.

Najbližšie stredné školstvo je v Krtíši, kde je gymnázium, ale aj ZUŠ a CVČ.

Systém navrhuje ÚPN-O zachovať.

zdravotníctvo a sociálna starostlivosť

V obci sa nenachádza zdravotné zariadenie, ani lekáreň.

Zdravotnícku starostlivosť zabezpečuje v okrese nemocnica s poliklinikou v Krupine. Všeobecný lekár prvého kontaktu pre väčšinu obyvateľov obce a lekáreň sú v obci Bzovík. Zubný lekár a ďalšia odborná zdravotná starostlivosť je zabezpečovaná v meste Krupina.

V obci sa nenachádza žiadne zariadenie domu dôchodcov a sociálnych služieb. V okrese sú dva domovy dôchodcov – Krupina a Terany s kapacitou 150 lôžok. Na území okresu nie je zariadenie pre zdravotne postihnutých občanov a preto sa nahrádza opatrovateľskou službou.

Systém navrhuje ÚPN-O zachovať a vyčleniť plochu pre zariadenie sociálnej starostlivosti s kapacitou 10 miest.

kultúra, osвета a cirkev

Na organizácii spoločenského života sa priamo podieľa aj obecná samospráva, a to nielen poskytovaním priestorov pre jednotlivé podujatia, ale taktiež spolupodielaním na organizovaní kultúrnych a športových podujatí (volejbal, stolný tenis) a akcií súvisiacich so sviatkom, ako napr. Deň matiek, Deň detí, Deň otcov, Mesiac úcty k starším, Mikuláš, fašiangy, zábavy a pod.

Pre obyvateľov obce je k dispozícii kultúrna sála s pódium, kuchynkou a kapacitou 100 miest v Obecnom dome DJ, ďalej Spoločenský dom HJ, ihriská a pod. Pre ďalšie kultúrne vyžitie občania využívajú podujatia v príslušných obciach, prípadne v okresnom meste.

Obecná knižnica má cca 1 000 ks knižných jednotiek.

Spolkový život v obci zastupuje Jednota dôchodcov Slovenská v Spoločenskom dome spolu s Klubom športovcov.

Každá časť obce má svoj cintorín s domom nádeje, či kaplnkou (30 + 69 miest). Celková výmera pozemkov je 0,38 ha čo dostatočne vyhovuje (teoret. potreba je nižšia – 0,1 ha). Chýbajú spevnené parkovacie miesta. ÚPN navrhuje výhľadové plochy na ich rozšírenie a parkoviská.

V obci sa nenachádza žiadny kostol. Najbližší r.k. kostol spolu s FÚ je v Bzovíku a evanj. cirkvy AV s FÚ v Krupine.

Systém navrhuje ÚPN-O zachovať.

telovýchova a šport

Pod DJ je futbalové ihrisko a v zastavanom území viacfunkčné. Za ďalšími športoviskami občania dochádzajú do Bzovíka – udržiavané futbal. ihrisko a telocvičňa ZŠ a Krupiny kde je bazén.

ÚPN navrhuje rozšírenie existujúcich plôch. Navrhuje revitalizáciu futbalového ihriska a jeho vybavenie soc. zariadením, tribúnkou a parkoviskom. Prístupovú cestu pozdĺž potoka a soc. zariadenie navrhuje pre malé ihrisko za obchodom. V navrhovanej hasičskej zbrojnici vyčleňuje fitness centrum. Letné kúpalisko navrhuje v priestore protipožiarna nádrže za OcÚ.

Ostatná infraštruktúra - administratíva, verejná správa

Obecný úrad je v objekte Obecného domu. Má 1 zamestnanca. Matričné úkony vykonáva OcÚ Bzovík, kde je i pošta.

Spoločný stav. úrad je v Krupine.

V obci pôsobí Dobrovoľný hasičský zbor s 10 členmi. Je zameraný na zásahovú činnosť pri požiaroch, zabezpečuje protipožiarnu prevenciu a výchovu na predchádzanie požiarov v obci. Zbrojnicu navrhuje ÚPN prestavbou budovy potravín v DJ.

Najbližšia hasičská stanica je v Krupine, kde je aj Obvodné odd. policajného zboru.

Návrh

Stav navrhuje ÚPN zachovať.

Komerčné služby a obchod

Komerčné služby a obchody sú lokalizované prevažne v účelových zariadeniach.

Maloobchod

V obci nie je prevádzkovaná žiadna predajňa. Tomuto účelu slúžila predajňa potravín. Za nákupmi musia obyvatelia dochádzať do okolitých dedín a mesta. Navrhujeme jej sfunkčnenie.

Ubytovanie a stravovanie

V obci sa nenachádza. V rámci predajne ÚPN navrhuje kaviareň s cukrárňou.

Služby nevýrobné

V obci sa nenachádzajú.

Služby výrobné a opravárenské

V obci sa nenachádzajú.

Návrh

Zvýšenie kvality a štruktúry OV navrhuje ÚPN v polyfunkčných domoch v centrách obce a v blízkosti autobusových zastávok. Na pozemkoch rodinných domov je prípustný rozvoj komerčných služieb a obchodu, len ako doplnková funkcia.

Časť domového fondu navrhujeme ponechať na využitie aj pre rekreačné účely – ubytovanie na súkromí s predpokladanou celkovou kapacitou cca 20 lôžok.

2.7.4 Turizmus, cestovný ruch a rekreácia

V súčasnosti sa v obci nenachádza žiadne zariadenie cestovného ruchu. Územím katastra nie sú vedené značené turistické trasy ani cyklotrasy.

Obec je súčasťou vidieckej krajiny, ktorá má potenciál pre rozvoj poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a agroturistiky. Vyskytujú sa tu dubové a bukové lesy, takže tu existujú vhodné podmienky pre poľovníctvo. Územie patrí do oblasti s výskytom jelenej, srnčej a diviacej zveri.

K.ú. obce predstavuje územie s priaznivými prírodnými podmienkami na celoročnú turistiku. Je tu možnosť realizácie hlavne nenáročnej poznávacej pešej turistiky, ale aj agroturistiky, cykloturistiky a chalupárčenia. Poloha obce umožňuje skombinovať návštevu Bzovíckej planiny s návštevou ľudovej architektúry, hradu Bzovík, pamiatkovú zónu Krupina, ďalej Zvolenský hrad, kúpele Dudince, Sliač, Kováčová a pod. Je súčasťou záujmového územia okresného mesta Krupina, kde aj prirodzene gravituje - tu je vyššie obč. vybavenie, pracovné príležitosti a dopravný terminál. Od nej je vzdialená 8 km.

Podľa koncepcie rajonizácie CR je obec súčasťou Ipeľského regiónu CR, IV. kat.-regionálneho významu. Nachádza sa v blízkom pohraničí s Maďarskom

K.ú. obce sa dotýka modrá turist. trasa regionálneho významu Krupina – Hrušov a na ňu nadväzujúce cyklotrasy. Koridor cesty I/66 je napojiteľný na Európsku diaľkovú cyklistickú sieť EuroVelo 6 (východo – západný smer Čierne more – Atlantický oceán) v Budapešti.

Obec je nástupným bodom do Bzovíckej planiny. Okolité lesy sú aj poľovníckym revírom – Litava, Breziny a Čabraď.

V obci je 6 neobývaných domov, ktoré sú vhodné na využitie pre individuálnu chalupnícku rekreáciu.

Priemerná denná návštevnosť je odhadovaná na 50 osôb v lete a 20 v zime.

Denná rekreácia občanov sa uskutočňuje na športovo-rekreačných plochách v obci – parčíky, ihriská a okolitá krajina. Koncom týždňová rekreácia sa uskutočňuje v širšom priestore regiónu.

Návrh

ÚPN navrhuje rozvoj cykloturistických aktivít – cestičky v obci i k.ú. Navrhuje revitalizáciu športovísk. Ihrisko v DJ navrhuje ÚPN rozšíriť a doplniť verejnou zeleňou a vodnou plochou vo funkcii retenčnej nádrže, chrániacej zástavbu pred veľkými vodami.

Letné kúpalisko s kapacitou 50 miest navrhuje v priestore protipožiarnej nádrže za OcÚ.

Časť domového fondu navrhujeme ponechať na využitie aj pre rekreačné účely – ubytovanie na súkromí s predpokladanou celkovou kapacitou cca 20 lôžok a cca 20 lôžok v individuálnych

chalupách. Za tým účelom navrhuje uchovanie pôvodných ucelených skupín domov, stodôl a sýpok a rozšírenie turistického vybavenia a infraštruktúry.

Celkovo ÚPN predpokladá nárast dennej návštevnosti na 60 osôb v lete a 30 v zime. Stav rekreačných možností pre obyvateľov bude vyhovovať i perspektívne.

2.7.5 Ekonomické aktivity

Štruktúra a kapacita ekonomických aktivít je úmerná potenciálu obce. Dominuje primárny a sekundárny sektor, u ktorých je predpoklad nárastu. Perspektíva bude vo využití prírodného a kultúrno-historického potenciálu v prospech poľnohospodárstva, lesohospodárstva, ako aj turizmu. Rozvoj ekonomiky obce bude vychádzať z týchto prognôz:

- stabilizácia a rozvoj poľnohospodárskej a lesohospodárskej výroby,
- rozširovanie služieb obyvateľstvu a turizmu - cyklo a agroturizmus.

2.7.6 Prvé poradie výstavby, prestavby, rekonštrukcie a zmeny funkčného využitia

Výstavba, prestavba a rekonštrukcia obce je rozdelená do dvoch základných etáp:

1. etapa – rok 2027,
2. etapa – rok 2035.

Prvá etapa predstavuje realizáciu investičných zámerov vo všetkých častiach obce pre cca 205 obyvateľov. V 1. etape je navrhovaných 9 bytov v RD a komplexné zabezpečenie technickou infraštruktúrou, dopravou, občianskym a športovo – rekreačným vybavením.

2.8 Vymedzenie zastavaného územia obce

Navrhovaná hranica zastavaného územia obce podľa § 139a Stav. zákona je odvodená od hranice súčasne zastavaného územia k 1. 1. 1990. Zahŕňa je jestvujúce a navrhované plochy bývania, športu, občianskeho vybavenia, dopravy a infraštruktúry.

V obci ju ÚPN navrhuje rozšíriť nasledovne:

- HJ - okraj jestv. areálu roľníckeho družstva, plôch jestv. RD a navrhovanej plochy priemyslu (bývalý ovčín),
- DJ - okraj jestv. futbalového ihriska a návrhu jeho rozšírenia s parkoviskom a navrhovanej ČOV.

2.9 Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov

2.9.1 Ochranné pásma

- I° vodárenského zdroja – oplotené areály,
- II° vodárenského zdroja,
- poľnohospod. dvor: HJ - 500 m od objektov živočíšnej výroby,
DJ – 200 m od objektov živočíšnej výroby,
- cintoríny – 50 m od hranice pozemku pohrebiska,
- les – OP tvoria pozemky vo vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku,
- cesta II. triedy – 25 m od osi vozovky mimo zastavaného územia obce vymedzeného platným ÚPN-O; je tu zákaz výstavby obytných objektov a budov, v ktorých sa zdržiavajú ľudia trvale alebo opakovane dlhodobo,
- cesty III. triedy - 20 m od osi vozovky mimo zastavaného územia obce vymedzeného platným ÚPN-O; je tu zákaz výstavby obytných objektov a budov, v ktorých sa zdržiavajú ľudia trvale alebo opakovane dlhodobo,
- miestne komunikácie mimo zastavané územie a územie určené k súvislému zastavaniu - 20 m od osi vozovky,
- miestne komunikácie I. a II. triedy - 15 metrov od osi vozovky,
- rádio navigačného zariadenia D-VOR/DME – severná časť k.ú. obce,
- *V zmysle § 30 leteckého zákona č.143/1998 Z.z. je nutné prerokovať s DÚ SR nasledujúce:*
 - stavby a zariadenia, ktoré by svojou výškou alebo použitím stavebn. mechanizmov mohli narušiť OP letiska Kurima,
 - stavby a zariadenia vysoké 100 m a viac nad terénom (§ 30 ods. 1, písmeno a),
 - stavby a zariadenia vysoké 30 m a viac umiestnené na prírodných alebo umelých vyvýšeninách, ktoré vyčnievajú 100 m a viac nad okolitú krajinu (§ 30 ods. 1, písmeno b),
 - zariadenia, ktoré môžu rušiť funkciu leteckých palubných prístrojov a leteckých pozemných zariadení, najmä zariadenia priemyselných podnikov, vedenia VVN 110

- kV a viac, energetické zariadenia a vysielacie stanice (§ 30 ods. 1, písmeno c),
- zariadenia, ktoré môžu ohroziť let lietadla, najmä zariadenia na generovanie alebo zosilňovanie elektromagnetického žiarenia, klamlivé svetlá a silné svetelné zdroje (§ 30 ods. 1, písmeno d).

2.9.2 Ochranné pásma zariadení technickej infraštruktúry

Pre výkon správy vodného toku a vodných stavieb, alebo zariadení môže správca vodného toku užívať pobrežné pozemky (tými sú v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie) – zákon č. 303/2016 Z.z. o vodách:

- do 5 m široký nezastavaný manipulačný pás pozdĺž drobných vodných tokov,
- 10 m od brehovej čiary pozdĺž vodohospodársky významnom toku Vrbovok,
- ďalej zdrojov pitnej vody, ako aj ostatných vodohospod. zariadení v zmysle zák. 442/2002 Z.z. a v zmysle vydaných rozhodnutí pre ochranné pásma vodných zdrojov.

Verejné vodovody a kanalizácie, zdroje pitnej vody, ako aj ostatné vodohospod. zariadenia (v zmysle zák.č. 442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciach):

- 1,5 m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii do priemeru 500 mm vrátane,
- 2,5 m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii nad priemer 500 mm,

Ochranné pásma (v zmysle zákona o energetike č.251/2012 Z.z.) na ochranu elektro energetických zariadení:

- 10 m pri napätí od 1 kV do 35 kV vrátane, v lesných priesekoch 7 m,
- ochranné pásmo zaveseného káblového vedenia s napätím od 1 kV do 110 kV vrátane je 2 m od krajného vodiča na každú stranu,
- elektrické stanice s vnútorným vyhotovením je vymedzené oplotením alebo obostavanou hranicou objektu elektrickej stanice, pričom musí byť zabezpečený prístup do elektrickej stanice na výmenu technologických zariadení.

2.9.3 Chránené územia – funkčné obmedzenie v zmysle prísl. zákonných ustanovení

- evidované svahové deformácie – v k.ú. stabilizovaná (1 zóna) a potenciálna (1 zóna),
- stredné radónové riziko – izoplocha nízkeho zasahuje JZ časť k.ú a stredného celé zastavané územie obce a ďalšie sú v rozptyle,
- ochranné lesy,
- najkvalitnejšie poľnohospodárske pôdy s kódom a BPEJ – 0206012/3, 0211012/4, 0211015/4, 0265202/6, 0706002/5, 0706012/5, 0711012/5, 0756202/6, 0756402/6, 0761222/6, 0771202/5, 0771222/5,
- bývanie a školské zariadenia – príslušná izofóna ekvivalentnej hladiny hluku od ciest – 40-60 dB(A) zabezpečujúca akustický komfort podľa Vyhl. MZ SR č. 549/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení vyhlášky MZ SR č. 237/2009 Z. z.,
- príroda – celé územie leží v 1. stupni ochrany podľa Zákona o ochrane prírody a krajiny.

2.10 Návrh na riešenie záujmov obrany štátu, požiarnej ochrany, geologických zosuvov a ochrany pred povodňami

V súlade s Vyhl. MV SR č. 532/ 2006 Z.z. O podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany je prevedená analýza stavebno-technického stavu budov a identifikovanie suterénnych priestorov - potenciálne ukrytie obyvateľov v úkrytoch budovaných svojpomocne.

MOS SR nemá v k.ú. obce požiadavky na ÚPD.

Zóny aktívneho a potenciálneho geologického zosuvu zasahujú do východnej časti k.ú. nad obcou. V oboch zónach nie je zástavba navrhovaná.

Ochrana pred povodňami je riešená návrhom zástavby mimo záplavové územia, resp. nad hladinou Q₁₀₀.

2.11 Návrh ochrany prírody a tvorby krajiny, vrátane prvkov územného systému ekologickej stability a ekostabilizačných opatrení

Z hľadiska územnej ochrany prírody sa územie katastra nachádza mimo chránených území európskeho alebo národného významu.

V súvislosti so zákonom NR SR č. 543/2002 o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) a vyhláškou Ministerstva ŽP SR č. 24/2003, ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) boli v území vyčlenené biotopy európskeho a národného významu, ktorých plochy sú zachytené v grafickej prílohe v rámci jednotlivých ekologicky významných segmentov, rovnako boli zaznamenané druhy živočíchov a rastlín európskeho a národného významu.

V území boli vyčlenené niektoré genofondové lokality flóry, fauny a významné biotopy ako ekologicky významné prvky.

1. Potok Jalšovík s prítokmi. Prirodzene tečúci podhorský tok, bohato meandrujúci, zväčša so súvislými brehovými porastmi, ktoré lokálne prechádzajú do porastov charakteru lužného lesa. Biotopy Br6, Br8, Kr9, Lk5, Lk6, Lk10, Pr2, Ls1.3.
2. Potok Vrbovok. Prirodzene tečúci podhorský tok, bohato meandrujúci, zväčša so súvislými brehovými porastmi, ktoré lokálne prechádzajú do porastov charakteru lužného lesa. Biotopy Br6, Br8, Kr9, Lk5, Lk6, Lk10, Ra6, Pr2, Ls1.3.
3. Horné lúky. Komplex prevažne drevinových porastov na ploche svahoch údolia potoka Jalšovík v časti nad obcou. Biotopy Tr7, Kr7, Ls2.1.
4. Komplex poloprirodzených travinno-bylinných spoločenstiev v nive a údolí potoka Jalšovík s rôznym stupňom obhospodarovania. V spoločenstvách prevažujú živné a vlhkomilné druhy. Biotopy Lk1, Lk3, Lk5, Lk6, Lk10, Ra6.
5. Lesné porasty a porasty charakteru lesa na svahu ľavostranného prítoku potoka Jalšovík. V spoločenstvách prevažuje dub cerový, dub zimný, porasty sú čiastočne znehodnotené výskytom agátu. Biotopy Tr7, Kr7, Ls2.1.
6. Kopanica – Stránička – Hrušťava – Stádliská. Rozsiahly komplex poloprirodzených travinno-bylinných porastov na svahoch ľavej časti údolia potoka Jalšovík a jeho prítokov, na hrebeni medzi údoliami potoka Jalšovík a potoka Vrbovok a pravej časti údolia potoka Vrbovok. Biotopy Kr7, Tr1, Lk1, Lk3.
7. Uramov laz. Dobre vyvinuté hrabovo-dubové porasty. Biotopy Tr7, Ls2.1.
8. Fragменты nivných lúk potoka Vrbovok s prevažne vlhkomilnými spoločenstvami. Biotopy Lk5, Lk6, Lk10, Ra6.
9. Pri majeri. Komplex dubových a dubovohrabových lesných porastov a porastov mimolesných drevín charakteru lesa, čiastočne rozpracovaných obnovnou ťažbou. Biotopy Tr7, Ls2.1.
10. Komplex rôznorodých travinno-bylinných porastov v priestore medzi potokom Jalšovík a jeho ľavostranným bezmenným prítokom pod obcou. Biotopy Kr7, Lk1, Lk3, Lk5, Lk6, Lk10.
11. Lesný porast s prevahou hraba. Biotopy Tr7, Ls2.1.
12. Nad družstvom – Pri kríži. Komplex poloprirodzených travinno-bylinných porastov na svahoch pravej časti údolia potoka Jalšovík. Biotopy Kr7, Lk1, Lk3.

Podľa Generelu nadregionálneho ÚSES SR východným okrajom územia prebieha biokoridor nadregionálneho významu. Podľa Národnej ekologickej siete do východného okraja katastra zasahuje jadrové územie národného významu N1. Krupinská planina – dolina Litavy. Regionálny ÚSES neuvádza regionálne prvky. Na lokálnej úrovni nebol ÚSES projektovaný, avšak na základe predbežného zhodnotenia územia môžeme v území situovať niektoré jeho prvky. Charakter miestneho biokoridoru má plocha lokality 1., miestnych biocentier majú spojené plochy lokalít 3. a časť 4., jednotlivé lokality 5., 7., 8., 11., charakter regionálneho biocentra majú spojené plochy lokalít 2., časť 6., 8., 9., ostatné plochy majú charakter interakčných prvkov a genofondových plôch.

Územie katastra obce Jalšovík môže ostať z hľadiska ekologicky únosného využívania územia zväčša bez zmien. Oráčinová časť je dostatočne rozčlenená jestvujúcimi štruktúrami mimolesnej drevinovej zelene a aj keď ide lokálne o pomerne kompaktné bloky kultúry, sú dostatočne rozčlenené plochami lúk, pasienkov a štruktúr mimolesnej drevinovej vegetácie. Dôležité sú aj zvyšky sadových výsadiel v plochách oráčin. Jestvujúce pasienky sú zhruba rovnakého rozsahu ako oráčiny. Sú prevažne druhotné, no v dostatočnej mozaike s prirodzenými spoločenstvami, rovnako dostatočné je zastúpenie prirodzenej mimolesnej zelene. Ako vyplýva z alternatívneho ekologického výberu, vo veľkej časti katastra je doterajšie využitie krajiny v súlade s krajinnno-ekologickými podmienkami prostredia.

Pre zachovanie, udržiavanie a zvýšenie drevinovej vegetácie v obci treba spracovať samostatný generel (dokument starostlivosti o dreviny). Zeleň v obci je obnovovaná a vytváraná živelné, bez potrebného odborného zázemia. Pri ostatných typoch vegetácie je potrebné zabezpečiť ich bežné využívanie, obhospodarovanie a udržiavanie, čím sa zabezpečí zamedzenie zaburinenia plôch a rozširovanie nepôvodných invázných druhov v prirodzených spoločenstvách v okolitej krajine.

2.12 Návrh verejného dopravného a technického vybavenia

2.12.1 Dopravný systém obce

Širšie dopravné vzťahy

Cestná doprava

Územie obce Jalšovík sa na nadradenú komunikačnú sieť Banskobystrického kraja napája cestou II. triedy č. 526 a sieťou ciest III. triedy.

Cesta II/526, ktorej trasa je vedená severnou polohou k.ú. sa západne napája na cestu I/66, ktorá je radená do siete ciest európskeho významu E 7 so smerom Poľsko, Krakow – Trstená – Dol. Kubín – Ružomberok – Donovaly – Banská Bystrica – Zvolen -Krupina – Šahy – Maďarsko, Budapešť.

Cesta II/526 je jedna z najdlhších ciest II. triedy Banskobystrického kraja. Začína v okrese Krupina na križovatke s cestou I/66 pri obci Devičie a pokračuje križovatkami s III/2565 a III/2573, ktorými je priamo sprístupnené k.ú. Jalšovík. Cesta II/526 je vedená mimo zastavaného územia obce a je vybudovaná kategórie C 8,0/60.

Na ceste II/526 sú známe údaje o intenzite dopravy z Celoštátneho profilového sčítania z roku 2015. Pre návrhový rok 2035, bola vypočítaná dopravná záťaž na ceste II. triedy podľa koeficientov rastu intenzity v TP 07/2013, pre VÚC BBK – prognózovanie výhľadových intenzít na cestnej sieti do roku 2040.

Sčítací úsek cesty	rok	skutočné vozidlá / 24 hod				% nákladné automobily
		nákladné automobily	osobné automobily	motocykle	vozidlá spolu	
II/526,92557, Jalšovík	2015	398	2 381	8	2 787	14,3
	2035	510	3 167	11	3 688	13,8

Železničná doprava

Neprechádza k.ú. obce. Paralelne s trasou cesty I/66 je vedená železničná jednokofajná, regionálna trať č.153 so smerom Zvolen – Šahy. V Krupinu je železničná stanica.

Charakteristika komunikačnej siete obce

Základný komunikačný systém k.ú. obce je tvorený cestami III. triedy č. 2573 a 2565:

- III/2573 so smerom od križovatky s cestou II/526 ku križovatke s cestou III/2565 – cestou je dopravne sprístupnená zástavba obcí Horný a Dolný Jalšovík. V extravilánovom úseku cesty III/2573 medzi zastavanými časťami obce radíme cestu do kategórie C 7,5/60. V zastavanom území plní funkciu zbernej komunikácie, funkčnej triedy B3 a radíme ju do kategórie MZ 7,0/50. V Dolnom aj Hornom Jalšovíku sú na ceste III. triedy mostné objekty, ktorým je preklenutý regulovaný vodný tok Jalšovík.
- V južnej polohe zastavaného územia obce Dolný Jalšovík sa cesta III/2573 stykovou križovatkou križuje s cestou III/2565 so smerom križovatka II/526 v obci Bzovík – smer Koží Vrbovok. V extraviláne zastavaného územia obce radíme cestu do kategórie C 7,5/60, v zastavanom území obce radím cestu funkčnej triedy B2, kategórie MZ 7,0/50.
- Západnou hranicou katastrálneho územia Jalšovík je vedená trasa cesty III. triedy č. 2570 so smerom styková križovatka III/2570 s II/526, do smeru Horné Mladonice, Čekovce.

Ostatné komunikácie majú charakter obslužných prístupových komunikácií, ktoré radíme v zmysle STN 73 6110 do funkčnej triedy C3 a sú slepo ukončené. Cesty majú v mnohých prípadoch nespevnený povrch v pokračovaní ciest poľného charakteru.

Pri zhodnotení trás ciest boli na komunikačnej sieti prieskumom zistené tieto dopravné závady, ktoré **ÚPN navrhuje** eliminovať:

bodové dopravné závady

- 1 autobusové zastávky na ceste II/526 a na priebežnej ceste III/2565 nemajú zrealizované samostatné niky pre zastavovanie autobusov mimo jazdných pruhov vozovky komunikácie,
- 2 pri areáloch cintorínov, ktoré sú v H. a D. Jalšovíku situované s priamym dopravným napojením na cestu II/526 a priebežnú III/ 2565 nie sú zrealizované parkovacie plochy a bezpečné výjazdy na tieto cesty. Sú vyššieho dopravného významu.

líniové dopravné závady

- 1-1' pozdĺž cesty III. triedy nie sú v zastavanom území obce zrealizované chodníky pre peších, pešími chodníkmi nie sú prepojené zastávky PAD situované na ceste II/526 a III/2565 triedy so zástavbou, cintínmi a areálmi výroby a skladov,
- 2-2' v celom úseku zastavaného územia nie je cesta III/2573 vzbudovaná v kategórii v zmysle STN,
- 3-3' mieste účelové komunikácie sprístupňujúce zástavbu nemajú zrealizovaný asfaltový povrch potrebnej únosnosti.

Návrh

- rešpektuje trasu cesty II/526, ktorá je vedená severnou polohou k.ú. Jalšovík,
- na zastávkach pravidelnej autobusovej dopravy (PAD), ktoré sú situované na ceste II. triedy - pri cintoríne a pri areáli Družstva Brzovík zrealizovať samostatné zastavovacie pruhy pre zastavovanie BUS mimo jazdných pruhov vozovky cesty. Pozdĺž cesty II/526 viesť chodník na prepojenie zastávok PAD s navrhovaným chodníkom pozdĺž cesty III/2573,
- rešpektuje sieť ciest III. triedy,
- rešpektovať prieťah cesty III/2573, ktorým sú dopravne obsluhované časti zastavaného územia obce Jalšovík bude aj v návrhovom období plniť funkciu zbernej komunikácie funkčnej triedy B3. ÚPN navrhuje v celom úseku prestavať komunikáciu na kategóriu MZ 7,0/50 a mimo zastavaného územia prestavať cestu v celom úseku na kategóriu C 7,5/60,
- pozdĺž cesty III/2573 v celom jej úseku ÚPN vystavať jednostranne chodník, min. šírky 2,0 m, trasa chodníka bude vedená po pravej strane vozovky cesty v smere jazdy Dolný – Horný Jalšovík,
- v časti Dolný Jalšovík je pozdĺž cesty III/2565 vybudovať obojstranný chodník min. voľnej šírky 2,0 m v úseku od autobusovej zastávky PAD k cintorínu a areálu hospodárskeho dvora,
- existujúcu účelovú cestu vedúcu k cintorínu v časti Horný Jalšovík prestavať na priesečnú križovatku na ceste II/524 s III/2573 a cestou k cintorínu, so situovaním obojstrannej zastávky PAD v križovatke,
- existujúce miestne obslužné komunikácie ÚPN radí do funkčnej triedy C3 a navrhuje ich postupnú prestavbu na kategóriu MO 6,0/40. V zmysle STN 73 6110 – oprava O1, ide o obojsmerné komunikácie so šírku vozovky 5,0 m s dvoma jazdnými pruhmi šírky 2,5 m a obojstranným bezpečnostným pásom oproti pevnej prekážke šírky 0,5 m,
- slepo ukončené komunikácie ukončiť obratiskom,
- navrhované lokality zástavby rodinných domov ÚPN sprístupniť a dopravne obsluhovať obslužnými komunikáciami funkčnej triedy C3 a kategórie MO 6,0/40,
- v časti Horný Jalšovík ÚPN, existujúcu obslužnú cestu sprístupňujúcu areál stolárskej výroby (označenie 5) prestavať na kategóriu MO 6,5/40 a dostavať cestu v tejto kategórii v predĺžení trasy k navrhovanému areálu ponukových plôch pre priemyselnú výrobu (označenie 13) – predpokladaný prejazd dodávkových vozidiel,
- v časti Dolný Jalšovík obslužnú komunikáciu sprístupňujúcu ihrisko ÚPN navrhuje vybudovať kategórie MO 6,0/40. ÚPN navrhuje cestu predĺžiť po ČOV v kategórii MO 3,75/30. V zmysle STN 73 6110 – ide o jednopruhovú komunikáciu s obojsmernou premávkou a výhybňami po 100m, šírka vozovky je 2,75 m.
- dopravné napojenie navrhovaných miestnych obslužných komunikácií na existujúci komunikačný systém riešiť tak, aby boli dodržané rozhládové pomery v križovatkách v zmysle ukazovateľov STN 73 6110.

Účelové komunikácie

Polné cesty - nadväzujú na miestne komunikácie, resp. na cestu II. a III.tr a sú to vyjazdené, zemité vozovky šírky cca 2,5 - 3,0 m slúžiace hospodárskym účelom. Nie sú zrealizované v zmysle príslušných noriem a nemajú význam v dopravnom systéme obce.

ÚPN ich navrhuje prestavať.

Lesné cesty - sú zrealizované podľa príslušných noriem, problematické je ich napojenie na cestu II. a III.tr z hľadiska ich stavebno-technického riešenia.

ÚPN ich navrhuje prestavať.

Pešia a cyklistická doprava

V obci nie sú zrealizované pešie chodníky. Na tento účel sa využívajú komunikácie a pridružený uličný priestor.

Návrh

- pozdĺž zbernej cesty III/2573 v celom jej úseku obce Jalšovík ÚPN vystavať jednostranne chodník min. šírky 2,0 m. Jeho trasa bude vedená po pravej strane vozovky cesty, v smere jazdy Dolný – Horný Jalšovík a bude prepájať autobusové zastávka PAD s lokalitami bývania, služieb a občianskej vybavenosti,
- pozdĺž cesty II/526 ÚPN vyčleniť chodník na prepojenie zastávok PAD s navrhovaným chodníkom pozdĺž cesty III/2573 - Jalšovík,
- pozdĺž cesty III/2565 v Dolnom Jalšovíku prepojiť obojstranným chodníkom zastávky PAD s areálom cintorína, areálom stolárskej výroba a areálom futbalového ihriska,
- v nových lokalitách IBV vyčleniť šírku uličného priestoru min. 9 až 10,0 m pre vedenie vozovky komunikácie 5,0 m a pre realizáciu min. jednostranného chodníka pre peších min. šírky 1,5 m,
- chodníky prepojiť na plánované nadregionálne a region. cyklo cestičky pozdĺž ciest,
- miestne komunikácie zdieľať pre chodcov.

Turistické trasy

V k.ú. obce nie je vedená žiadna turistická, či cykloturist. cesta. K.ú. sa dotýka modrá turist. trasa regionálneho významu Krupina – Hrušov a na ňu nadväzujúce cyklotrasy.

Koridor cesty I/66 je napojiteľný na Európsku diaľkovú cyklistickú sieť EuroVelo 6 (východo – západný smer Čierne more – Atlantický oceán) v Budapešti.

Návrh

- samostatný chodník pozdĺž zbernej komunikácie B3 od horného po dolný cintorín s napojením na plánované nadregionálne a region. cyklo cestičky pozdĺž ciest,
- pozdĺž cesty II/526 v zmysle ÚPN VÚC BBK viesť na samostatnom telese mimo vozovku cesty II. triedy nadregionálnu cyklo cestičku šírky min. 3,0 m.

Statická doprava

V obci je pred objektom spoločenského domu v časti Horný Jalšovík (3) parkovacia plocha pre 3 automobily. V časti Dolný Jalšovík je pri objekte bývalých potravín možnosť parkovania pre cca 8 automobilov.

Areál Roľníckeho družstva Bzovík, ktorý je priamo dopravne napojený na cestu II/526 má zrealizovanú parkovacia plochu pre 15 vozidiel.

Iné parkovacie a odstavné plochy pri objektoch občianskej vybavenosti a pri cintorínoch nie sú zrealizované. Na účel parkovania sú využívané komunikácie a pridružený uličný priestor.

Obyvatelia bývajúci v rodinnej zástavbe si stavajú garážové a odstavné stojiská podľa potreby na vlastných pozemkoch.

Návrh

Nároky na statickú dopravu boli vypočítané v zmysle STN 73 6110, podľa platnej zmeny ukazovateľov Z2 - podľa tab. č.21, kde sú stanovené základné ukazovatele pre príslušnú účelovú jednotku podľa druhu a funkčného vyžitia objektu, pre stupeň automobilizácie 1:2,5.

Odstavné stojiská pre zástavbu rodinných domov:

- pre potreby obyvateľov bývajúcich v rodinnej zástavbe nie sú navrhované parkovacie a odstavné stojiská. V zmysle STN 73 6110/Z2 je potrebné zabezpečiť na každom pozemku pre rodinný dom 2 odstavné stojiská v garážach alebo na parkovacích stojiskách.

Parkovanie občiansku vybavenosť:

- parkovacie stojiská je potrebné navrhovať pre občiansku vybavenosť pre konkrétnu funkciu a jej kapacitu v zmysle ukazovateľov STN 73 6110 aktualizovaná zmena Z2 s použitím redukčných koeficientov „k“ – ide o súčinitele vplyvu stupňa automobilizácie, veľkosti obce ako aj vplyvu deľby dopravnej práce:

<i>Druh vybavenosti</i>	<i>1. park.miesto /účelová jednotka</i>	<i>kapacita</i>	<i>návrh park.stojísk</i>
1 Domy smútku, cintorín	500 m ² /1 stojisko	3 tis.m ²	5+5 stojísk

2 Roľnícke družstvo Bzovík	4 zamest/1 stojisko	v areáli zreal.	40 stojísk
3 Spoločenský dom (exist P3)	4 stoličky/1stojisko	30 stol.	7 stojísk
7 ihrisko	4 návšt./1 stojisko	20 návšt.	5 stojísk
8 Hasič. zbrojnica + fitness (exist P4)	.		4 stojiská
9 OcÚ, spoločenská sála (exist P4)	4 stoličky/1stojisko		4 stoiská
12 Futbalové ihrisko	4 návšt./1 stojisko	80 návšt.	20 stojísk

ÚPN navrhuje parkoviská pri cintorínoch 5 + 5 státí, pri futbalovom ihrisku 20 a 5 státia pri ihrisku v obci. Ďalej:

- parkovacie stojiská je potrebné navrhovať pre konkrétnu funkciu a jej kapacitu v zmysle ukazovateľov STN 73 6110 aktualizovaná zmena Z2 s použitím redukčných koeficientov „k“ – ide o súčinitele vplyvu stupňa automobilizácie, veľkosti obce ako aj vplyvu del'by dopravnej práce,
- pre občiansku vybavenosť si musia investori parkoviská realizovať na vlastnom pozemku, aby sa zabránilo parkovaniu na verejných komunikáciách,
- podľa vyhlášky č.532/2002 Z.z. je potrebné z navrhovaného počtu parkovacích miest vyčleniť cca 4% pre osoby s obmedzenou možnosťou pohybu,
- pri návrhu nových objektov občianskej vybavenosti, podnikateľských aktivít, či pri zmene funkčného využitia už existujúcich objektov je potrebné požadovať zabezpečenie potrieb statickej dopravy v zmysle ukazovateľov STN 73 6110/Z2 na vlastnom pozemku investora. Takýmto riešením sa zabráni parkovaniu vozidiel na verejných komunikáciách a priestranstvách.
- na sústredených parkovacích stojiskách navrhujeme realizovať parkovacie stojiská s povrchovou úpravou zo zatrávňovacích panelov ekoraster a v zmysle STN 73 6110 zmena Z1 navrhovať výsadbu vzrastlých stromov v pomere 1 strom na 4 stojiská.

Pravidelná autobusová hromadná doprava

K.ú. obce je obsluhované tromi prímestskými linkami pravidelnej autobusovej dopravy (PAD), ktoré premávajú po ceste II a III triedy:

linky tam/spät'	počet spojov
605408 so smerom Krupiná-Litava-Čebovce-Cerovo zastávky: Jalšovík H. rázc., Jalšovík H.most, Jalšovík D. OcÚ, Jalšovík D. rázc.	10/1
605409 so smerom Krupiná-Bzovík-Zemiansky Vrbovok, Viničky rázc.-Cerovo-Hrušov zastávky: Jalšovík H. rázc., Jalšovík H.most, Jalšovík D. OcÚ, Jalšovík D. rázc.	4/6
610413 so smerom V.Krtíš-Modrý Kameň/Krupiná-Zvolen-B.Bystrica zastávky: Jalšovík D., Jalšovík rázc.	2/1

Autobusová zastávka, ktorá je situovaná na križovatke ciest II/526 – III/2573 má jednostranne osadený plechový prístrešok pre cestujúcich, nie sú na zastávke zrealizované samostatné zastávkové pruhy pre zastavovanie spojov BUS mimo jazdné pruhy cesty II. triedy a mimo teleso stykovej križovatky. Na zastávke nie sú čakacie priestory pre cestujúcich.

Na ostatných zastávkach PAD v riešenom území sú jednostranne osadené prístrešky pre cestujúcich. Je využitý aj priestor mostného objektu, ktorý je zrealizovaný pre prekrytie vodného toku.

Návrh

- situovanie polohy existujúcich autobusových zastávok PAD na ceste III/526 a v obci na ceste III/2573 je vyhovujúce aj pre návrhové obdobie,
- na zastávkach v zastavanom území obce je v ÚPN navrhovaný priestorový posun zastávok podľa okolitých podmienok s napojením na plánovaný systém chodníkov,
- situovanie obojstrannej autobusovej zastávky na ceste II/526 pri cintoríne s rešpektovaním navrhovaného dopravného napojenia areálu cintorína na II/526 navrhuje umiestniť tak, aby bol zabezpečený bezpečný prechod pre peších vozovkou cesty II. triedy s prepojením na navrhované pešie chodníky v obci,
- na všetkých priestorovo posunutých zastávkach PAD na ceste III/2573 zrealizovať samostatné zastavovacie pruhy pre spoje PAD, pre zastavovanie autobusov mimo jazdných pruhov zbernej komunikácie, s parametrami v zmysle ukazovateľov STN 73 6425,
- na zastávkach zrealizovať čakacie priestory a prístrešky pre cestujúcich,
- ÚPN navrhuje na ceste III/2565 v Dolnom Jalšovíku obojstranne realizovať zastávky PAD so samostatnými zastavovacími pruhmi, čakacími priestormi a prístreškami pre cestujúcich,

Letecká doprava

V k.ú. obce sa nenachádza žiadne civilné letisko ani letisko pre letecké práce v poľnohospodárstve. Najbližšie je v Sliachi a Očovej.

Do k.ú zasahujú OP rádio navigačného zariadenia D-VOR/DME, ktoré ÚPN neruší.

Dopravné zariadenia

Najbližšie ČSPH je v meste Krupina.

Ochranné pásma a hluk od automobilovej dopravy

V zmysle Vyhlášky FMD č.35 z roku 198 je základné cestné ochranné pásmo v extravilánových úsekoch ciest:

- pre cesty II. triedy 25 m obojstranné od osi komunikácie,
- pre cesty III. triedy 20 m obojstranné od osi komunikácie.

Východiskovým podkladom pre výpočet hluku je intenzita dopravy na ceste II/526, ktorá je v dotyku so severnou zástavbou obce Horný Jalšovík. Výpočet hluku je spracovaný pre rok 2020 pre zloženie dopravného prúdu pre cesty II. triedy, so zohľadnením sklonových pomerov nivelety komunikácie. Výpočet hluku bol spracovaný v miere podrobnosti pre ÚPN-Z a predstavuje ekvivalentnú hladinu hluku bez redukcii možných odrazov, pevných prekážok a pod.

n	=	215 skutočných vozidiel/h
% NA	=	13,8 %
Faktory	F1	= 1,74
	F2	= 1,22
	F3	= 1,0
pomocná veličina	X	= 456

Základná ekvivalentná hladina hluku vo vzdialenosti 7,5 m od osi cesty je 66,6 dB(A).

Pre obytné súbory vyhláška MZ SR č.237/2009 Z.z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MZ SR č. 549/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí, je prípustná max. ekvivalentná hladina hluku 60 dB(A).

Táto hodnota hluku je podľa výpočtu dosiahnutá vo vzdialenosti 38,0 m od cesty II. triedy. Ekvivalentná hladina hluku 65 dB(A) je podľa výpočtu dosiahnutá vo vzdialenosti 12,0 m od cesty II. triedy.

V koncepcii rozvoja obce ÚPN **rešpektuje prípustnú ekvivalentnú hladinu 60 dB(A)**

2.12.2 Vodné hospodárstvo a vodné toky

A. Zásobovanie pitnou vodou

Pitná voda je dodávaná z verejného, obecného vodovodu z r. 1969, ktorý prevádzkuje MBP Krupina. Vodný zdroj, ČS a VDJ sú lokalizované na k.ú. obce. Rozvody sú liatina dimenzie DN125 mm DN100 mm a DN80 mm, vrátane jestvujúcich vodovodných prípojok a napojení RD Bzovík.

Zdrojom pitnej a úžitkovej vody sú dve vŕtané studne, ktoré sú vybudované mimo zastavané územie obce a to staršia – vrt č. 1, ktorá bola realizovaná do hĺbky cca 60,0 m od terénu so zabudovanou oceľovou pažnicou \varnothing 273 mm a novšia vŕtaná studňa – vrt č. 2 s hĺbkou cca 90,0 m a zabudovanou oceľovou pažnicou \varnothing 324 mm, keď nad oboma vŕtanými studňami sú vybudované murované čerpacie stanice „ČS1“ a „ČS2“. Podzemná pitná a úžitková voda je z týchto studní pomocou osadených ponorných čerpadiel prečerpávaná cez jestvujúce výtlačné potrubie priamo do jestvujúceho akumuláčného vodojemu „Jalšovík“. V súčasnosti je využívaná len novšia vŕtaná studňa – vrt č. 2 s priemernou výdatnosťou $Q_d = 0,72$ l/s ($Q_{h,max} = 1,10$ l/s) a osadeným ponorným čerpadlom v hĺbke cca 55,0 m od terénu. Obidve čerpacie stanice – vrty podzemnej vody majú oplotené I. ochranné hygienické pásmo vodného zdroja.

Pitná a úžitková voda je z jestvujúcich vŕtaných studní prečerpávaná do akumuláčného vodojemu cez jestvujúce výtlačné potrubie, ktoré je vybudované z materiálu liatina a PVC-tlakové v celom rozsahu dimenzie DN 80 mm. Výtlačné potrubie tvoria dve vetvy a to vetva „A“, ktorej trasa je od čerpaciej stanice „ČS1“, druhá kratšia vetva – vetva „AA“ je od čerpaciej stanice „ČS2“ (vrtu č.2) vedená zeleným pásom k jestvujúcej armatúrnej šachte „AŠ-1“, v ktorej je prepojená na jestvujúcu vetvu „A“.

Za účelom akumulácie vody je vybudovaný akumuláčny – zásobný vodojem „Jalšovík“,

osadený na lúke nad obcou s kótou maximálnej hladiny 392,55 m n.m. (dno vodojemu 387,55 m n.m.). Je typový jednokomorový betónový objekt s pridruženou podzemnou armatúrnou komorou akumuláčného objemu 100 m³. Hygienická nezávadnosť - dezinfekcia pitnej vody je v súčasnosti zabezpečená vybudovaným novým automatickým chlórovaním vody na prítoku do vodojemu a to cez osadené dávkovacie čerpadlo prepojené priamo na jestvujúce výtlačné potrubie. Vodojem je v rámci hygienického ochranného pásma oplotený.

Návrh

Územný plán rieši vývoj počtu obyvateľstva v z 190 na 220 k roku 2035.

Objem vody je vypočítaný podľa vyhlášky MŽP č. 684/2006, ktorá stanovuje potrebu pitnej vody pre domácnosti s lokálnou prípravou teplej úžitkovej vody v množstve 135 l/osobu/deň a na občiansku vybavenosť v množstve 15 l/osobu/deň. Vyhláška umožňuje znížiť vypočítanú potrebu vody o 25 % ak sú v každom dome osadené vodomery.

Celková potreba pitnej vody obce k roku 2035:

Celková potreba spolu $Q_p = 220 \times (135+15) \times 0,75 = 24\,750$ l/deň = 0,28 l/s,

Celkové denné max. $Q_m = Q_p \times k_d = 24,75 = 49,5$ m³/deň = 0,57 l/s,

Celkové hodinové max. $Q_h = Q_m \times k_h = 0,57 \times 1,9 = 1,08$ l/s.

Posúdenie kapacity k roku 2035:

- zdroje vody potrebu $Q_m = 0,57$ (resp. 1,08 l/s) pokrývajú,
- vodojem pre obec s objemom 100 m³ zabezpečí s veľkou rezervou nutný objem:
 $V = Q_m \times 0,6 = 49,5 \text{ m}^3 \times 0,6 = 29,7 \text{ m}^3$,
- zásobovacie potrubie DN 100 zabezpečí Q_m s rezervou.

B. Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd

Odpadové vody z územia obce sú odvádzané a zneškodňované oddelene podľa ich pôvodu. Povrchové vody atmosférického pôvodu zo striech, dvorov, komunikácií a príslušného terénu voľne odtekajú priekopami vedľa komunikácií do potoka.

Odpadové vody z domácností – splašky, sú odvedené do prídromových žump, či septikov, kde vyhnívajú a po čase sa vyvážajú na ČOV do Zvolena, resp. sa vyvážajú na polia. Podobne sú vybavené aj verejné budovy - žumpami.

Podstatné zmeny zabezpečí len riešenie kanalizácie a čističky odpadových vôd.

Návrh

ÚPN-O navrhuje kanalizáciu splaškových vôd s ČOV pod obcou a záústenou do potoka Jalčovník výkonu 300 EO.

Do doby vybudovania verejnej kanalizácie v obci nakladanie so splaškovými vodami je nutné uskutočňovať v súlade s vodným zákonom č. 364/2004 v znení neskorších predpisov.

Návrh riešenia je vyznačený vo výkrese č.4.

C. Vodné toky a odtokové pomery

Povrchové vody sú odvodňované potokom Jalšovík s prítokmi, ktorý je ľavostranným prítokom Krupnice. Územie patrí do povodia Ipl'a a hlavného povodia Dunaja.

Povrchové vody atmosférického pôvodu z terénu, zo striech, dvorov, komunikácií a terénu odtekajú vedľa komunikácii do prístenných rigolov a potoka Jalšovík. Potok je zaradený medzi drobné vodné toky, číslo toku 248, ktorý je v správe SVP, š.p. OZ Banská Bystrica.

V intraviláne je pómestne upravovaný, avšak korytová úprava nepostačuje na prevedenie povodňového prietoku Q_{100} .

Pre predmetnú geografickú oblasť neboli vypracované Mapy povodňového ohrozenia (MPO) a Mapy povodňového rizika (MPR) v súlade s § 6 a § 7 zákona č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami v znení neskorších predpisov, ktoré slúžia ako podklad pre posudzovanie návrhov umiestnenia stavieb v záplavovom území.

Pre výkon správy vodných tokov budú ponechané v zmysle § 20 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách v znení neskorších predpisov pozdĺž oboch brehov toku Jalšovík a ostatných tokov voľný manipulačný pás 5 m. Vrbovok je vodohospodársky významnom tokom - pozdĺž brehovej čiary je vymedzené 10 m manipulačný pás.

Odvodnenia

Časť pôd v katastrálnom území obce sú systavy detailného odvodnenia č. 5 311 238 a 5 311 229. Sú nejasnej kvality.

Návrh

Rozvojové plochy obce navrhuje ÚPN mimo záplavové územie, rep. nad hladinu Q_{100} . Zástavbu DJ navrhuje ochrániť pred veľkými vodami retenčnou nádržou.

V prípade realizácie výstavby pozdĺž potokov požaduje SVP s.p. vypracovanie hladinového režimu toku na dotknutom území s určením záplavového územia na návrhový prietok Q_{100} a následne výstavbu situovať mimo zistené územie ohrozené povodňami.

Z hľadiska technicko-prevádzkových záujmov správcu vodných tokov a protipovodňovej ochrany navrhujeme zdržať povrchový odtok dažďových vôd zo spevnených plôch - z komunikácií, spevnených plôch a striech RD, prípadne iných stavebných objektov - v úrovni minimálne 60 % z výpočtového množstva pre návrhový dážď 15 min., na pozemku stavebníka tak, aby nedochádzalo k zhoršeniu odtokových pomerov v recipiente.

Zároveň je nutné realizovať opatrenia na zachytávanie plávajúcich látok tak, aby nebola zhoršená kvalita vody v recipiente v súlade s ustanovením § 36 ods. 17 zákona č. 364/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov (vodný zákon) a v zmysle NV SR č. 269/2010 Z. z. podľa § 9.

ÚPN navrhuje zachovať systém odtoku povrchových vôd atmosférického pôvodu zo striech, dvorov, komunikácií a priľahlého terénu voľne odtekajúci priekopami vedľa komunikácií do miestneho potoka.

Vody z povrchového odtoku navrhuje ÚPN zachytávať nad zástavbou a odvádzať do potokov.

Melioračné kanály plochy detailného odvodnenia navrhuje na zachovanie.

2.12.3 Zásobovanie elektrickou energiou

Obec je zásobovaná elektrickou energiou 22 kV odbočkami z primárneho VN vedenia č.642 Krupina – Veľký Krtíš, kde sú umiestnené ES 110/22 kVA. Na uvedenú linku je pripojených 6 ks transformovní.

Vedenia sú zakreslené, vrátane ochranných pásiem obojstranne 10 m od krajných vodičov, zaberajúcich pásy územia v šírke 21 m. Sú trvalým bremenom ako verejnoprospešné objektov na pozemkoch vlastníkov.

Dodávku elektriny obyvateľom obci zabezpečujú distribučné trafostanice (DTS) v sústave 22/380/320 v počte 1+1+1 DTS pre maloodber č.TS1, TS 2 a TS3 a pre veľkoodber Tsa, TSb, TSs, TSd.

Stav siete v súčasnosti je vyhovujúci a pri súčasnom odbere pracuje spoľahlivo pri dodržaní predpísaných parametrov elektroenergetickej siete. V súčasnosti nie je zo strany SSD plánovaná žiadna rekonštrukcia el. vedení v k.ú. obce.

Stav rozvodnej siete NN

Sieť pracuje spoľahlivo, bez väčších úbytkov napätia. Rozvody sú vonkajšie na stĺpoch. Vodiče sú realizované z lán AlFe vyvedené z DTS pozdĺž komunikácií. Vývody idú ku každému domu a napájajú odberateľov zo stĺpov kábelovými prípojkami bezpečnými na skrat. Odbery elektriny sú cez elektromery v budovách a na každom odbernom mieste.

Vývoj vykazuje pokles odberov obyvateľstva (MOO). Spotreba sa znižuje ako v celkovom množstve, tak v ukazovateli priemerného odberu na jedno odberné miesto (kWh/OM). Odber vo vysokom tarife 2 500 – 2 600 kWh/OM je primeraný.

Spotreba tepla v objektoch OV vykurovaných je primeraná veľkosti objektov.

Údaje podľa rozboru budú východiskové pre stanovenie budúceho zásobovania obce teplom.

Návrh

Návrh územného plánu rieši rozvoj obce do roku 2035 výstavbou 19 RD. Rozvojová zástavba bude napojovaná na najbližšie distribučné trafostanice, nakoľko majú dostatočnú výkonovú rezervu. Je možnosť zvýšenia ich výkonu podľa potreby obce. Rozvodná sieť v obci je navrhovaná na kabelizáciu, vrátane domových prípojok.

Verejné osvetlenie

Večerné a nočné osvetlenie obce je svetidlami výložníkového typu so žiarivkami. Upevnenie svetidiel je na stĺpoch elektrickej rozvodnej siete NN, vrátane napájacieho vedenia. Počet svetidiel postačuje. Osvetlenie komunikácií a verejného priestranstva je dostatočné. Neosvetlených kritických bodov, alebo miest v obci niet. Ovládanie osvetlenia je centrálné, časovým spínačom.

Systém navrhuje ÚPD zachovať a aktualizovať LED svetidlami s úsporným riadením. Vzdušné rozvody VO spolu s NN a dátovým rozvodom navrhuje ÚPD kabelizovať.

2.12.4 Zásobovanie plynom a teplom

A. Zásobovanie plynom

Obec nie je plynofikovaná. Najbližší plynovod je v Krupine. **ÚPN nenavrhuje** jej

plynifikáciu.

B. Zásobovanie teplom

Teplu potrebné pri varení, na ohrev vody a na vykurovanie sa v obci zabezpečuje individuálne, ako v domoch a bytoch, tak aj v objektoch občianskej vybavenosti.

Najväčšia spotreba tepla je pri vykurovaní, ktorého efektívnosť závisí od spôsobu vykurovania a od tepelného zdroja. V domoch, bytoch a budovách v obci sa využívajú rôzne zdroje tepla a viaceré spôsoby vykurovania.

Výsledky SOBD 2011 ukazujú, že časť b.j. využíva pevné palivo, alebo iné vykurovanie. Dominuje elektrická energia

Návrh

Do roku 2035 pribudne podľa ÚPN – obce 19 bj. v RD.

Zásobovanie teplom v obci zostane aj v budúcnosti individuálne ako doteraz. Časom sa presadia efektívnejšie spôsoby vykurovania a nové modernejšie zdroje tepla aj na tradičné palivá, ako bioplynové generátory tepla, tepelné čerpadlá a solárne panely.

Cieľom modernizácie bude znižovanie spotreby palív pri dosahovaní optimálnej pohody v bytoch a domoch v obci.

2.12.5 Telekomunikácie, rozhlas, televízia

Obec je súčasťou Regionálneho technického centra –Slovak Telecomu v primárnej oblasti 045 Krupina. Celé územie je pokryté signálom mobilných operátorov a TV signálom. Nad obcou je vykryvač operátora Orange. V obci je vzdušné dátové vedenie Detronics aj pre TV a telefon.

Trasy podzemných vedení ST obchádzajú obec.

Telefónni účastníci sú pripojení miestnou sieťou na digitálnu ústredňu v Bzovíku. Digiblok je umiestnený v samost. kiosku a je prepojený optickým káblom na digitálny Emspan v Krupine. V programe telekomu je aj výmena MPK na optokábel v celej obci. Digiblok je kapacitne dimenzovaný na zabezpečenie požiadaviek na všetky v súčasnosti poskytované telekomunikačné služby.

Terajší stav telefónnej siete v obci:

Telefónne rozvody v obci sú vedené závesnými káblami na drevených podperných bodoch po krajniciach miestnych komunikácií. Rozvodná sieť pokrýva celú obec a umožňuje pripojenie každého domu priamo prípojkou. Prípojky sú prevedené závesnými káblami jednotlivo, alebo viac prípojok z jedného stĺpa, pomocou združovacieho zariadenia PCM.

Podľa programu telekomunikácií majú byť vonkajšie závesné káble uložené do zeme. Za týmto účelom budú v územnom pláne rezervované koridory po okrajoch komunikácií v trasách terajších závesných káblov.

Mobilné telefóny

Územie obce je pokryté signálmi mobilných telefónov zo základňových staníc:

- operátor Orange na hore Rúbanice.

Slovenská pošta

Poštové služby pre obec zabezpečuje miestny poštový úrad Bzovík.

Rozhlas a televízia

Obec má v prevádzke miestny rozhlas s ústredňou v budove Obecného úradu. Rozvody sú vedené po celej dĺžke obce aj s odbočkami. Vedenie z vodičov FeZn je na elektrických stĺpoch aj vlastných stĺpoch, na ktorých sú upevnené reproduktory. Rozmiestnenie reproduktorov zabezpečuje dobrú počuteľnosť na celom území obce.

Slovenský rozhlas na území obce má dobrý príjem na všetkých vlnách a frekvenciách. Možný je príjem komerčných domácich aj zahraničných vysielateľov.

Príjem programov Slovenskej televízie aj komerčných televízií zabezpečujú jestv. metalické rozvody.

Rozšírené je využívanie parabolických antén na príjem digitálneho vysielania Skylink zo satelitov. ST pripravuje optický kabelový rozvod z kiosku do celej obce pre všestrannú digitalizáciu prostredia v domácnostiach i samosprávy.

2.13 Koncepcia starostlivosti o životné prostredie

V území boli zistené ojedinelé prírodné stresové (geodynamické) javy nad rámec bežných prejavov v krajine v podobe svahových deformácií. Podľa informácie GÚDŠ sú zosuvné oblasti v

území rozčlenené na zosuvy aktívne a potenciálne. Územie je v severnej časti silne, v južnej časti katastra slabo náchylné na zosúvanie.

Antropogénne podmienené stresové javy sú líniového a plošného charakteru. Z líniových prvkov do územia zasahuje vetva 22 kV elektrického vedenia. Územím prechádza komunikácia III. triedy č. 3136 Vislanka – Ďurková, rázc.

Kvalita ovzdušia

Kvalita ovzdušia sa odvíja od interných a externých zdrojov znečisťovania ovzdušia. Priemerná ročná koncentrácia NO₂ je 10 – 15 µg.m⁻³. Priemerná ročná depozícia N (NO, NO₂) je 600 – 700 mg.m⁻². Priemerná ročná koncentrácia SO₂ je 10 – 15 µg.m⁻³. Priemerná ročná depozícia S (SO₂ a sírany) je 2 000 – 2 500 mg.m⁻². Ide o hodnoty v strednej časti stupnice.

Za najvýznamnejší zdroj znečisťovania ovzdušia považuje ÚPN rozsiahly areál Roľníckeho družstva s bioplynovou stanicou. V r. 2018 bola spustená prevádzka novej mliečnej farmy – 700 ks HD a pripravuje sa jej rozšírenie o 600 ks (vydané stavebné povolenie). OP vymedzené ÚPN je 500 m, ktorým je zasiahnuté celé obytné územie HJ.

Aj ďalší poľnohospod. dvor v DJ má dopad na obytné územie. Využíva sa na nepoľnohospod. činnosti - na opracovanie drevnej hmoty a spracovanie odpadu z nej. OP vymedzuje ÚPN na 200 m. Zasahuje časť obytného územia.

ÚPN navrhuje výsadbu rozsiahlej izolačnej zelene a úpravu štruktúry a kapacity hospod. zvierat s cieľom eliminácie negatívnych dopadov na životné prostredie obytnej zóny v obci.

Navrhuje prechod vykurovania od tuhého paliva na efektívnejšie spôsoby vykurovania a nové modernejšie zdroje tepla aj na tradičné palivá, ako bioplynové generátory tepla, tepelné čerpadlá a solárne panely. Budovy budú menej náročné na spotrebu, nakoľko už od r. 2021 budú musieť byť všetky nové budovy zaradené do tr. A0. Tým sa bude znižovať i predpokladaná spotreba tepla. Cieľom modernizácie bude znižovanie spotreby palív pri dosahovaní optimálnej pohody v bytoch a domoch v obci.

Kvalita podzemných vôd

Úroveň znečistenia podzemných vôd je v území prevažne nízka, len lokálne na južnom okraji katastra stredná. Stupeň znečistenia riečnych sedimentov je v území nízky (0,0 Cd, 0,0 – 0,5 Cd).

ROD Bzovík zaväza močovku, hnoj a digestát z bioplynovej stanice na polia podľa odsúhlaseného hnojného plánu.

Obec nemá kanalizačný systém. Úroveň akumulácie splaškov je rôzna a prispieva k znečisteniu podzemných vôd. ÚPN navrhuje splaškovú kanalizáciu a ČOV.

Na JV okraji k.ú je rozsiahla hnojisková jama, ktorú ÚPN navrhuje na zachovanie.

V k.ú. obce boli stanovené poľnohospodársky využívané pozemky ako zraniteľné oblasti, čo sú v zmysle nariadenia vlády SR č. 617/2004 Z. z. poľnohospodársky využívané územia, z ktorých odtekajú vody zo zrážok do povrchových vôd najmä tých, ktoré sa využívajú alebo sú určené na odber pitnej vody a obsahujú alebo môžu obsahovať vyššiu koncentráciu dusičnanov ako je stanovené v osobitnom predpise. Ďalej vsakujú do podzemných vôd, v ktorých je alebo môže byť koncentrácia dusičnanov vyššia ako 50 mg.l⁻¹. Vo vymedzených zraniteľných oblastiach je potrebné hospodáriť podľa špeciálneho režimu definovaného vyhláškou MP SR č. 392/2004 Z.z.

Hluk

Primárnym producentom hluku je automobilová doprava – cesta II/526. Najvyššia prípustná hodnota ekvivalentnej hladiny hluku vo vonkajšom priestore pozdĺž základnej komunikačnej siete pre obytné útvary podľa vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z.z. nie je prekročená. Ustanovujú sa ňou podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení vyhlášky MZ SR č. 237/2009 Z. z.

Základná ekvivalentná hladina hluku vo vzdialenosti 7,5 m od osi cesty je 66,3 dB(A).

Táto hodnota hluku je podľa výpočtu dosiahnutá vo vzdialenosti 36,0 m od cesty II. triedy. Ekvivalentná hladina hluku 65 dB(A) je podľa výpočtu dosiahnutá vo vzdialenosti 11,0 m od cesty II. triedy.

Zástavba je navrhovaná mimo predmetnej izofóny.

Ochrana pred povodňou

Potok Jalšovík sa občasne vylieva z koryta. Ochrana pred povodňami je riešená návrhom zástavby mimo záplavové územia, nad hladinu Q₁₀₀. Zástavbu DJ navrhuje ochrániť pred veľkými vodami retenčnou nádržou.

Pôda

Pôdy v prevažnej časti územia sú nekontaminované, respektíve mierne kontaminované, kde

geogénne podmienený obsah niektorých rizikových prvkov (As, Cu, Hg, Pb) dosahuje limitné hodnoty A, na západnom okraji kataster zasahuje do oblasti plošných (difúzných) kontaminácií pôdy, v ktorých je obsah rizikových prvkov (As, Ba, Cr, Cu, Hg, Ni, Pb, V) vyšší ako limitné hodnoty B. Limitné hodnoty rizikových prvkov pre uvedené hladiny sú uvedené v tabuľke.

Rizikové prvky	Pôda (mg.kg ⁻¹ suchej hmoty)	
	A	B
As	29,0	30,0
Be	3,0	20,0
Cd	0,8	5,0
Cr	130,0	250,0
Cu	36,0	100,0
Hg	0,3	2,0
Mo	1,0	40,0
Ni	35,0	100,0
Pb	85,0	150,0
Se	0,8	5,0
V	120,0	200,0
Zn	140,0	500,0

Limitné hodnoty obsahu prvkov:

A – referenčná hodnota znamená, že pôda nie je kontaminovaná ak je koncentrácia prvku pod touto hodnotou. V prípade, že dosahuje alebo prekračuje túto hodnotu znamená to, že obsah tohto prvku je vyšší ako fónové (pozadové) hodnoty pre túto oblasť.

B – indikačná hodnota znamená, že kontaminácia bola analyticky preukázaná. Ďalšie štúdium a kontrola miesta znečistenia sa vyžaduje vtedy, ak vznik, rozloha a koncentrácia rizikových prvkov môže mať negatívny vplyv na ľudské zdravie alebo iné zložky ŽP.

Ohrozenosť poľnohospodárskych pôd veternou eróziou je v k. ú. minimálna. Ohrozenosť poľnohospodárskych pôd vodnou eróziou je stredná. V severnej časti k. ú. obce je zaznamenaná intenzívna výmoľová erózia (Atlas krajiny SR, 2002).

Environmentálne záťaž

V k. ú. obce sa nenachádzajú žiadne verifikované environmentálne záťaž ani poddolované územia a nie sú tu evidované žiadne zdroje prírodného žiarenia ani extrémne anomálie magnetického poľa zeme. Na južnom okraji obce sú dve odvezené skládky odpadu, ktoré sú v ÚPN zohľadnené.

Zosuvné územia

V časti k.ú. sú evidované stabilizované (1 zóna) a potenciálne (1 zóna) svahové deformácie. Zastavané územie nezasahujú, ani na nich ÚPN nové funkčné plochy nenavrhuje.

Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom potenciálnych zosuvov je potrebné posúdiť a overiť inžiniersko-geologickým prieskumom. Územia s výskytom aktívnych svahových deformácií nie sú vhodné na stavebné účely.

Radónové riziko

Radónové riziko vo väčšine územia je stredné, pozdĺž zástavby nízke.

Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného radónového rizika je potrebné posúdiť podľa zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky MZ SR č. 528/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarovania z prírodného žiarenia.

Stresové faktory

Aktuálna vodná erózia je v zalesnenej časti územia a na časti poľnohospodárskej krajiny žiadna alebo nepatrná až slabá, na časti územia stredne silná, silná až veľmi silná.

V katastri nie je evidovaná environmentálna záťaž. V území boli identifikované dve nelegálne, opustené skládky odpadu v okrajových častiach obce.

Tiež boli zistené plochy výskytu invázných druhov rastlín (zlatobyľ obrovská, kanadská, netýkavka malokvetá, žliazkatá, slnečnica hľuznatá, falópia japonská, ježatec laločnatý a ďalšie ruderalne druhy) a v dolných častiach jej prítokov.

Ostatné stresové javy v území nepresahujú rámec bežnej kontaminácie, rovnako ich zdroje nie sú nad rámec bežných zdrojov v tejto oblasti.

V rámci zaťaženia územia stresovými faktormi leží kataster v území so silným zaťažením

svahovými procesmi v rámci prírodných stresových faktorov. V rámci územného systému stresových faktorov (USSF) celé územie leží mimo jadra USSF. V rámci areálov USSF leží územie katastra v antropogénnom areáli s vybraným stresovým faktorom svahové procesy. Línie USSF do územia nezasahujú.

Komunálny odpad

Produkcia odpadov je evidovaná v bývaní, službách, ale hlavne v poľnohospod. a priemyselnej výrobe.

Hospodárenie s odpadmi v obci je riadené Programom odpadového hospodárstva. Funkčná skládka odpadov sa v obci nenachádza. V obci je zavedený separovaný zber papiera, skla a plastov. Odvoz triedeného odpadu, bielej a čiernej techniky zabezpečuje Marius Pedersen s.r.o. V. Krtíš na skládku Priemstav vo V. Krtíši. Vývoz komunálneho odpadu je v dvojtýždňových intervaloch. Obec nemá zriadenú kompostáreň. Pod obcou sú evidované dve odvezené skládky odpadu.

ÚPN navrhuje kompostovisko a zberný dvor v HJ.

Ostatné

ÚPN vymedzuje **ochranné pásmo pohrebísk** pre oba cintorín – 50 m od hranice pozemku pohrebiska (v ňom sa nesmú povoľovať ani umiestňovať budovy neslúžiace cintorínu).

Pre udržanie biodiverzity, vitality a estetiky k. ú. je navrhovaná kostra ekologickej stability zahŕňajúca miestne, regionálne a nadregionálne významné ekosystémy, ktorá je v celom rozsahu rešpektovaná.

2.14 Vymedzenie a vyznačenie prieskumných území, chránených ložiskových území a dobývacích priestorov

Podľa Obvodného banského úradu sa v k.ú. obce nenachádzajú zistené výhradné ložiská nerastov ani evidované prieskumné územia, z čoho vyplýva, že riešením rozvoja obce nebudú dotknuté záujmy a využívanie nerastného bohatstva (výhradných ložísk).

2.15 Vymedzenia plôch vyžadujúcich zvýšenú ochranu

Zaraďujeme tu všetky prvky a plochy ochrany prírody a zóny potenciálneho zosuvného územia (svahové deformácie).

2.16 Ochrana pôdneho fondu

Vyhodnotenie dôsledkov stavebných a iných zámerov na poľnohospodárskej pôde

Štruktúru poľnohospodárskej výroby v obci určujú prírodno-klimatické podmienky. Dlhoročné poľnohospodárske zameranie obce sa odzrkadľuje aj na členení pôdy v katastrálnom území. Celková výmera k. ú. obce Jalšovík má 596,43 ha. Na území katastra prevažuje orná pôda (256,41 ha) a trvalé trávne porasty (229,24 ha). Záhrady zaberajú 4,72 ha z územia obce, vinice 0,86 ha, lesné pozemky (64,42 ha), vodné plochy 4,19 ha, zastavané 28,53 ha a ostatné plochy 80,41 ha.

Najväčším subjektom poľnohospodárskej výroby je Roľnícke družstvo Bzovík s viacerými dvormi. V obci pôsobia aj dvaja samostatne hospodáriaci roľníci (SHR).

Podľa kódu BPEJ uvedenú v prílohe č. 2 Nariadenia vlády SR č. 58/2013 Z. z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber PP sa v k. ú. Jalšovík medzi najkvalitnejšie pôdy radia pôdy s kódom BPEJ: 0206012/3, 0211012/4, 0211015/4, 0265202/6, 0706002/5, 0706012/5, 0711012/5, 0756202/6, 0756402/6, 0761222/6, 0771202/5, 0771222/5.

Časť pôd v katastrálnom území obce je odvodnená. Odvodnenia sú označené č. 5401081010 a 5401081012. Sú nejasnej kvality.

Návrh

Záber PP je na 18 nových lokalitách. Vid' podrobne v tabuľke Vyhodnotenia.

Celkovo je navrhovaných na záber 6,5089 ha, z toho PP je celkovo 6,0434 ha. V zastavanom území je 2,8483 ha a 3,1931 ha mimo zastavaného územia.

Časť navrhovaných lokalít v rozsahu 1,9465 ha je tvorená najkvalitnejšou poľnohospodárskou pôdou v zmysle § 12 ods. 2 písm. a) zákona.

2.17 Komplexné hodnotenie navrhovaného riešenia, najmä z hľadiska environmentálnych, ekonomických, sociálnych a územnotechnických dôsledkov

Navrhovaná urbanistická koncepcia celého k.ú. tvorí vyvážený celok. Ďalší rozvoj obce je riadený s smere skompaktňovania zastavaného územia a zhodnocovaní jestv. funkčných plôch. Nové obytné plochy ÚPN navrhuje s cieľom dotvoriť charakter obce a uchovať jej harmonický vzťah

k prírode.

Základom pre územnú harmóniu je eliminovanie ťažkej živočíšnej výroby a priemyslu na obytné prostredie obce a realizácia splaškovej kanalizácie s ČOV.

Na základe návrhu možno konštatovať, že obec a jej celé k.ú. má predpoklady pre ďalší komplexný rozvoj. Dôvodom je dobré dopravné sprístupnenie, dostupnosť okresného mesta, infraštruktúra vhodná na dobudovanie, dobré mikroklimatické podmienky pre bývanie a disponibilita plôch pre nové obytné a vybavenostné funkcie.